ՆՈՒՄԵՐՕ 1843 — 1883 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 5 ՉԱՐՇԷՆՊԻՀ — ԵԷՏԻՆՃԻ ՍԷՆԷ

ԹԷՐՃԷՄԱՆԸ ԷՖՔԵԱՐ

ՄԷՎԱՏՏԸ ՓՕԼԻԹԻՔԻՅԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ՄԻԼԼԻՅԷ

ՎԷ ՍԱԻՐԷՅԻ ՃԱՄԻ ԵԷՎՄԻ ԿԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ԱՊՕՆԷ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

Մէհիւլիւ 20 ղրուշտան

ՍԹԱՄՊՕԼ ԻՉԻՆ

Պիր սէնէլիք . . . . . 200 ղրշ.
Ալթը այլըգ . . . . . 105 »
Իւչ այլըգ . . . . . 55 »

ՎԻԼԱՅԷԹ ԻՉԻՆ

Պօսթա իլէ իրսալ օլունաճագլար իչին

Պիր սէնէլիք . . . . . 240 ղրշ.
Ալթը այլըգ . . . . . 125 »

40 ՓԱՐԱ

ԻԼԱՆԱԹ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

Պէհէր սաթըրը իչին

1 վէ 2 վէ 3ինճի սահիֆէյէ . . 5 ղրշ.
4րինճի սահիֆէյէ . . . . 2 »
Իխթար. Բանգա, Շիրքէթ վէ ումումը սառրաֆիյէյէ այիտ իլանաթ.
2 վէ 3ինճիւ սահիֆէլէրէ . . 8 ղրշ.
4րինճիւ սահիֆէյէ . . . . 4 »

Զիյատէ միւտտէթ իչին իլանաթ այրը բազարլըգ օլուր ։

Մէքթուպը նաֆիլէյը տայիր պէնտլէր մէճճանէն գապուլ օլունաճագ վէ աէրձ օլունմայան էվրագ իատէ օլունմայաճագ տըր ։

40 ՓԱՐԱ

Բատրիգանէսի, Հէյէթը Վաքիֆիյէսի վէ Մաթպաասը, Սթամպօլտա Պապը Ալի ճատտէսինտէ Նումերօ 20 խանէտէ տիր ։ — Կազէթանըն ուսուլը խարիճ վէ Թահրիրիյէսինէ այիտ քեաֆֆէի մէվատտ հագգընտա Միւտիրի կազէթա Տիգրան Ձիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունաճագը կիպի, քեաֆֆէի մէքեաթիպլէրին սախի անըն նամընա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա իտէր ։

ԿԻՒՆԼԻՒՔ ՀԱՎԱՏԻՍ

Մօսքովա Գազէթէլէրինին պէյանընա կէօրէ, Թիւրքիա իլէ Նամսանըն մէնաֆիի հագգընտա պէյ տէր պէյ ... քլէրինին մուավենէթինէ քեսպը իթթիֆագ իթթիֆագընտան, տէվլէթէյնը միւշարէլէյհիմա արասընտագի միւնասէպաթը հասէնէի մէհճուրէյէ տահա զիյատէ խալէլէթ քեսպ իթթիրմէքտէ իսէ, իթթիֆագը Թէմասիր օլունմագտա պուլունտուղը հագգընտա պու արա տէվաիրը բոլիթիքիյէտէ միւլահազաթ տէվէրան իտիյօր ։

Հաթթա գրալ Խըրխընըն եագընտա Պէթէրսպուրղա կէլէճէյի տահի սէօյլէնիյօր իմիշ ։

—

Միւսթէմէլէքէի Ամէրիգա բարլամէնթօսը ազասընտան Մ. Հէվթ պու արա Տէրսաանէթտէ պուլունուպ, բազը կիւնիւ սէֆիր Ժէնէրալ Ուալլըսը իլէ պէրապէր Հուզուրը Հազրէթը Շէհրիյարիյէ գապուլ պույրուլմուշ, վէ զաթը Հազրէթը Բատիշահի պիր սաաթ գատար խըրայի միւլագաթ իտէրէք, հագգընտա իլթիֆաթը ֆէվգէլատէ իպրազըլա, պու ազայը Ինկիլիզ սէֆիրի լօրտ Տիւֆէրինէ ... օլունաճագ ֆիյաֆէթէ ֆամիլեասը պէրապէր հազըր պուլունմասընա ամր պույուրմուշլար իսէ տէ, Մ. Հէվթ հաստա օլտուղընտան, իճապը ատէթը Շահանէյի գապուլ իտէմէյէճէյինին քէմալը թէէսսիւֆլէ պէյան իթմիշ տիր ։

Մումաիլէյհ Ամէրիգալը մէպուսան Գօնկրէսի ... պուլունտուղընտան, Զաթը Հազրէթը Բատիշահի Մ. Հէվթէ քէնտի միւշաֆիրի մագամընտա խըտմէթ իտէր ու բրայեթ օլունմագ իչին Խուտաաէնտիկեար վափուրունը թախսիս պույուրմուշլար տըր ։

—

Էվվէլքի կիւնքի Նէ...ըն պէյանընա կէօրէ, Ա...ը նամ վափուրը կէչէնտէ Ակտէնիզ Գուրֆէզընտա 800 ֆըչընկը հավի պիր սանտըգ կէթիրմիշ օլմագըլա, պու սանտըգլար կէճէլէյին օրայա չըգարըլըպ Ֆիլիպէյէ կէօնտէրիլմիշ օլունմուշ տըր ։

—

Գալղան քիւչիւք հիւքիւմէթլէրինին տույունը ումումիյէի Օսմանիյէյէ միւշարէքէթլէրի մատտէսինին 10-15 կիւնտէն պէրու կիյատէսիյլէ թահթը թէտգիգտէ օլուպ, վէ պու մատտէնին ... հիւքիւմէթ մագսատ օլարագ հալլ ու ֆասլ օլունմագ իւզրէ պուլունտուղունու պու կիւնքի Վ...ը եազըյօր ։

—

Փուտուսատան չէքիլէն պիր Թէլէկրաֆ Գարատաղ Թահթըսը հուտուտ մասալէսինին տիւչարը Թէէխխիւր օլտուղընը խապէր վէրմիշ իսէ տէ, Գաթարօտան չէքիլէն ալաֆր. հօկտ. 14 թարիխլի տիկէր պիր Թէլէկրաֆ Շգօտրա կէօլիւնտէն հրատէսիյի նամ մահալէ գատար Թահթըսը հուտուտ մուամէլաթընըն խիթամ պուլտուղընը միւպէյյին տիր ։

—

Պու սապահքի Վ...ը Պուլկարիաթան բրէնսի իլէ մէպուսան վէ էրքեանը հիւքիւմէթ արասընտա իխթիլաֆ ու միւպայէնէթին եինէ պէրքէմալ պուլունտուղունը, վէ պունա սէպէպ տէ բրէնսին մուխասսասաթը զամ իչսի մատտէսի օլտուղունը հաճալինտէն պուլունտուղը խապէրլէրէ իսթինատէն պէյան իտէյօր ։

—

Վաքի Մուխթար բաշա հազրէթլէրինին Պէրլինտէ խաւլթա ... թաքթիլէրինի վէ մուվաֆըգէն քեսպը սըհհաթ իտէրէք Վիեննայա ազիմէթ վէ մուվասալէթ էյլէտիկլէրինի Թէլէկրաֆ խապէր վէրմիշ իտի ։ Թ. Հ...ը պէյանընա կէօրէ, իչպու խասթալըգ՝ պիր պէօյիւք մանտըրայի էսնասընտա 4 սաաթ չիտտէթլէ եաղան եաղմուրտան միւշարէլէյհին քեամիլէն ըսլանտըղը հալտէ, փիճօուտաճա զայիֆլիյէնէ պաղ մայասըդ. հարէքեաթը աղըրլաշըր թամամը վէ Թէտավիգաթէ խարար իթմիշ օլմասընտան նէշաթ իթմիշ տիր ։

—

Բարիզին Գը...ու կազէթասը՝ Ֆրանսա բէնքը միւտիրասը Մ. Ժիւլ Ֆէրրինին բրէնս Բիզմարգ իլէ պիր միւլագաթ իճրա իթմէկէ արզու պէյան իթտիկինի վէ բրէնս Բիզմարգ տախի ալաֆրանկա հօկտէմպէր 19տա պու միւլագաթըն վուգու պուլմասընա մուվաֆագաթ էյլէտիկինի վէ իշպու միւզաքէրէի տիփլօմաթիգըյէտէ թէրքը սիլահ մէսէլէսինտէն պահս օլունաճագըընը նէշր ու պէյան իթմիշ իսէ տէ, Ա...ա Հ...ա կազէթասը պու շայիայը ճէրհ ու թէքզիպ էյլէմիշ տիր ։

—

Բուսիա խարիճիյէ նէզարէթինին Ասիա Նազըրը Շարգ լիսանլարընա մախսուս տէրսլէր աչըլմըշ տըր ։ Իշպու տէրսլէրէ տախիլ օլաճագ շագիրտան էն ազ իւչ սէնէ Ասիանըն տէվաիրը սաքէրիյէսինտէ իլմի խըդմէթէ մէճպուր թութուլաճագլար տըր ։

—

Պիւյիւք Օսմանլը լիմանլարընտա պուլունան Օսմանլը հարպ սէֆայինինի թէֆթիշ ու մուայէնէ իչին Պահրիյէ նէզարէթինտէն եագընտա օրալարա պիր հէյէթը թէֆթիշիյէնին ազիմէթի իղդամ գըլընաճագ իմիշ ։

—

Վիեննատան իչար օլունտըղընա կէօրէ, չէհրը մէզքիւր Օսմանլը սէֆարէթի՝ չըլմէնտըրֆէրլէրին պիրլէշտիրիլմէսի հագգընտաքի մուգավէլէնամէնին թաստիգ ու թէամիխինէ տաիր թալիմաթը մախսուսէ ախզ էյլէմիշ տիր ։ Իշպու Թաստիգ ու Թէամիխի մուամէլէսի Սըրպիա վէ Պուլկարիայի՝ման մուրախխասլարընըն վիւրուտի ակըլինտէ իճրա օլունաճագ տըր ։

—

Լը Թը...ը նամ Բարիզ կազէթասընըն Ալզաս-Լօրէնէ տուխուլի Ալէմանեա տէվլէթի թարաֆընտան Թահթը մէմնույիյէթէ ալընմըշ օլմագըլա, կազէթայի մէզքիւր խարէճի օրալարտա պուլունան ապօնէլէրինէ կազէթա նիւսխէլէրինին տօղրուտան տօղրույա կէօնտէրիլմէսի իչին Թէտաապիրը միւգթազիյէնին իթթիխազ գըլընմըշ խուսուսունու իլան էյլէմիշ տիր ։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

(Կազէթամըզըն Թապը էսնասընտա գատար Աժանս Հավաս գումբանիասը թարաֆընտան մահթումամըզա թէլէկրաֆ վիւրուտ իթմէմիշ տիր ։)

Աժանս Բիւթէյէն [illegible]

Պէթէրսպուրղ 16 Հօկտ. Չար պու կէճէ Պէթէրհօֆա մուվասալէթ էյլէտի ։

Պէրլին 16 Հօկտ. Պու սապահքի կազէթալարըն Բուսիանըն Բօսօլի էյալէթինտէ վագը Չիվինգատան ալարագ նէշր իթթիքլէրի պիր Թէլէկրաֆըն պէյանընա կէօրէ, տուն կիւն չէհրը մէզքիւրըն սինակօկասընտա պուհուրա կէլէն պիր գարըշըգլըգ էսնասընտա 40 գատարը Թէլէֆ օլմուշլար տըր ։

Աթինա 16 Հօկտ. Մէճլիսը մէպուսան՝ կէլէճէք Նօյէմպէրին 8րինտէ իճթիմայա տավէթ օլունմուշ տըր ։

Եունան տէվլէթինին Բարիզ սէֆիրի բրէնս Մավրօքօրտաթօ պու կէճէ պուրայա մուվասալէթ էյլէմիշ տիր ։

(Էքսբրէս [illegible])

Հալէպ 15 Հօկտ. Իսքէնտէրուն Քարինթինին ինչասը ամէլիյաթը՝ քէմալը կէրմի իլէ իլէրի կէօթիւրիւլիյօր ։ Չէմի բաշը ամէլիյաթը մէզքիւրէյի Թէֆթիշ իչին պու սապահ հարէքէթ էյլէմիշ տիր ։

Իրան չէհզատէլէրի պու քէրրէ Տիյարպէքիրտէն պուրայա մուվասալէթ իթմիշ տիր ։

Շէհրը մէզքիւրտէն Բուսիա գօնսօլօսընըն վիւրուտունէ տախի ինթիզար օլունույօր ։ Ֆրանսըզ գօնսօլօսը տա կէլէճէք հաֆթա Գազաաթան պուրայա մուվասալէթ էյլէյէճէք տիր ։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Իրան սէֆիրի Մօհսին խան հազրէթլէրինին հարէմի հանըմ էֆէնտի հազրէթլէրինին պայրամլարտա հարէմը Հիւմայունը Բատիշահիյէ կէլմէսի իւտատէ Սէնիյէ իգթիզասընտան օլմասըլա, հանըմը միւշարէլէյհա պայրամըն իւչիւնճիւ կէճէսի բազար կիւնիւ սաաթ 10տա Մապէյնը Հիւմայունտա ... Հազրէթլէրինին նէզտը ալիլէրինէ ... էյլէմիշ վէ բէք չօգ իքրամ ու իհթիրամա մազհար օլմուշ տըր ։ Միւշարէլէյհա կէճէ տախի ավտէթի էսնասընտա, արապալարընը մայէթինէ ... թային օլունուպ, խանէսինէ գատար կէօթիւրիւլմիշ տիր ։

Հանըմը միւշարէլէյհա հազրէթլէրինէ պիր ... Նիշանը Շէֆգաթ վէ ... Հանըմ հազրէթլէրինէ տախի պիր էլմաս ... իհսան պույրուլմուշ տըր ։

Բազար էրթէսի կիւնիւ սէֆիր Մօհսին խան հազրէթլէրի տախի Հուզուրը Շահանէյէ գապուլ պույրուլուպ, ֆէվգէլատէ իլթիֆաթը Շէհրիյարիյէ նայիլ օլմուշ տըր ։

—Գուտս Բում բաթրիգլիյինէ Նասպ ու Թայյին օլունան Նիգօտէմօս ... Պէթէրսպուրղտան հարէքէթ իթմիշ օլմագըլա, եագընտա Տէրսաանէթէն մուրուր իտէճէք տիր ։

—Ալայէ կէօմրիւքի միւտիրի Թէվֆիգ իլէ Ատալիա կէօմրիւքի միւտիրի Հասան էֆէնտիլէրին Թավր ու մուամէլէլէրի Թահգիգաթը չէմիէթլի իճրա իթթիւրմիշ օլտուղընտան, Ալայըն վի ... բուսումաթ նէզարէթինէ պու պապտա պիր Թէլէկրաֆ Թալիմաթը լազըմէ իթա օլունմըշ տըր ։

—Եահուտիլէրին Խախամ պաշըլըղ՝ պայրամ թէպրիքի զըմընտա պապը մայէթլիյէ պէրապէր էվվէլքի կիւն Մապէյնը Հիւմայունա պիլ ազիմէ, պէօյլէ սալօնա գապուլ օլունուպ, Թապիամթը լազըմէ իճրա օլունմըշ իսէ տէ, զաթը Հազրէթը Շէհրիյարի միւշարէլէյհ ճէմաաթ րէիսինին կէլտիկինի խապէր ալըրգա, Մապէյն միւտիւրիյէթ քերամէթինտան պիրինին միւշարէլէյհէ իրսալ իլէ, օ կիւնիւ քեսրէթը մէշղուլիյէթինտէն նաշի ... բազար կիւնիւ հուզուրը մէյմէնէթ նուշուրը Շէհրիյարիլէրինէ գապուլ պույրուլաճագլարընը պէյան պույուրմուշլար տըր ։

—Թ...ալ կազէթասընըն Բարիզ մուխաբիրի օլուպ, էլէքտ չէհրիմիզտէ պուլունան Մ. տը Պլօվիցին եագընտա հուզուրը Շահանէյէ գապուլ պույրուլաճագը իչիտիլմիշ տիր ։

—Ֆէննը զըրաաթ Թահսիլի իչին Պէրլինէ կէօնտէրիլէճէքլէրինի պուրատան ազիմէթ եագընտա օլտուղընը չակիրտան՝ տիւն Տէրսաանէթէն հարէքէթ էյլէմիշլէր տիր ։

—Կէչէն բազար կիւնիւ սաաթ 10տա Սագըզլըտա բէք չիտտէթլի պիր զէլզէլէ վուգու պուլուպ, 30 սանիյէ գատար իմթիտատ էյլէմիշ տիր ։ Իշպու զէլզէլէտէ բազը եաքըն եանըյէ իլէ պիր Թագըմ տուվարլար եըգըլմըշ տըր ։

Ինէ էվվէլ մէզքիւրէ սաաթ 12ը չէրէքէ կէչէրէք իքինճի պիր զէլզէլէ տախի զիյատէ վուգու պուլմըշ տըր ։ Կէչէ Սագըզտա վէ կէչէ միկէր Էսկիրէտ ինսանճա Թէլէֆաթ վագը օլմամըշ տըր ։

—Զաթը Հազրէթը Բատիշահի Գուրպան պայրամընըն իւչիւնճիւ բազար կիւնիւ Տօֆ...էրի Տաիրէսի ... հավլինտէ 60 ատէտ գոյուն զէպհ իթթիրէրէք, իւլէմիւտարա պուլունան Չէրքէս վէ սաիր մուհաճիրլէրէ Թէվզի պույրուլմուշլար տըր ։

—Եըլտըրըմ գաթարը Թարիֆասընըն Թէպտիլի միւնասէպէթիլէ, Պանքը Օսմանի խոտճէխանէլէրի՝ ճումաա էրթէսի կիւնլէրի էօյլէնտէն պիր սաաթ էօնճէ գապանաճագլար տըր ։

—Հիւքիւմէթի Սէնիյէնին ժանտարմա խըտմէթինտէ միւսթախտէմ Ինկիլիզ զապիթանընըն միւտտէթը մուգավէլէլէրի կէչէն հաֆթա խիթամ պուլմուշ օլմագըլա, զապիթանը մումայէհիմ մուգավէլէնամէլէրի մէզքիւրըն թէճտիտ օլունուպ օլունմայաճաղը ճէվաբընա ինթիզար էյլէմէքտէ իմիշլէր ։

—Մուգատտէմա Արնավուտլըգտան ճէլպ իլէ Ջանագ գալէտէ իգամէթէ մէմուր պույրուլմըշ օլան զէպթիյէտան պազըլար կէչէնլէրտէ մազհարը աֆվ օլարագ պիրէր մէմուրիյէթէ թային իտիլմիշլէր իտի ։ Չէվաթը մումաիլէյհիմին պազըսը օլան Մուսթաֆա վէ Էօմէր պէյլէր վէ Մուսթաֆա էֆէնտի տախի պու քէրրէ աֆվը Շահանէյէ մազհար օլմուշլար տըր ։ Պունլար մէմուրիյէթլէրինէ կիտմէք իւզրէ Ջանագ գալէտէն Տէրսաանէթէ կէլմիշլէր տիր ։

—Տէրսաանէթ Սու գումբանիասընըն պաշ միւհէնտիսի Մ. Գութան տուն Էվրօբատան Տէրսաանէթէ ավտէթ իթմիշ տիր ։

—Ասթրիալը տաինլէր վէքիլի օլուպ Բէժի իտարէսի ազասընտան պիրի պուլունան Մ. Ցուխէնէք տուն սապահ Էվրօբատան չէհրիմիզէ մուվասալէթ էյլէմիշ տիր ։

—Տիւնքի կիւն տուէլը մուազզամա պաշ Թէրճէմանլարը Պապը Ալիյէ պիլ ազիմէ, Գուրպան պայրամընըն տօլայը միւպէյյար ֆիխամ Հազրէթլէրինը Թէպրիք էյլէմիշլէր տիր ։

—Ասթրիա սէֆիրի Պարօն Գալիս վէ Պանքը Օսմանի միւտիրի Մ. Ֆօսթըր ճէնապլէրի տուն Պապը Ալիյէ կիտէրէք, Խարիճիյէ Նազըրը բաշա Հազրէթլէրի իլէ պիր միւտտէթ միւլագաթ էյլէմիշլէր տիր ։

—Սըհհիյէ մէճլիսի ազասընտան օլուպ մէմուրիյէթը մախսուսէ իլէ Բաթումա պուլունան Էչրէֆ պէյ՝ իգամէ հաճիլէրինին ավտէթինէ գատար օրատա գալարագ, մահալլի գարանթինախանէլէրինի Թահթը նէզարէթինտէ պուլունտուրաճագ տըր ։

—Գարատէնիզ սէվահիլինտէ վասըլ օլան գասապալարտա մուգաւ պուլան հարիգ տահի պիր սըրէսի Թաֆսիլաթը նազարէն, տէրունը գասապայի պուլունան 650 խանէտէն իքի իւչ խանէ գալըպ գուսուրը քեամիլէն ալթը սաաթ զարֆընտա միւհթէրէգ օլըրպընտան, 3000 գատար Բում ֆամիլեասը հարիգզէտէ օլմուշլար տըր ։ Հարիգին չիտտէթինէ պինաէն, սահիլտէ պուլունան պալըգճը գայըգլարը վէ էօտէվաթը պիլէ գուրթարըլամամըշ տըր ։ Մէմուրինը մահալլիյէ՝ հարիգզէտէկեանա միւմքին մէրթէպէ իանէ իթթիխազ էյլէտիկլէրի կիպի, Գըրգ-Քիլիսէ ժանտարմալարը տախի մաաշլարընտան 20շէր ղրուշը հարիգզէտէկեանա թէրք իթմիշլէր տիր ։

—Ինգաբէ գուրպինտէ պիր գըզլա կէչէն կիւն գազաէն թութուշմուշ իսէ տէ, օլունան իգտամ սայէսինտէ եանղըն մէզքիւր գըզլանըն գարուսու իւզէրինտէքի գապըթանտա տաշաքը միւհթէրէգ օլըպ հալտէ պասթըրըլմըշ տըր ։

—Մուշը Մէլքօն օղլու Սարգիս կէչէն բէնճշէնպէհ կիւնիւ Գալաթատա Մումխանէ վագըֆբրանսըն քէօմիւր գումբանեասը վաբօրընտա քէօմիւր թաշըմագտա իքէն, պաշ աշաղը անպար տէրունինէ տիւշիւպ վէֆաթ իթմիշ տիր ։

—Պուլկարիաթանտա հարէքէթ իտէն պիր խայըլ Իսլամ մուհաճիր գաֆիլէլէրի՝ Շարգի Բումէլի տախիլինտէ Գըզանլըգտան միւրուր իթմէքտէ իմիշլէր ։ Իշպու հիճրէթ՝ Գըզանլըգ խալգըընը տախի հիճրէթէ Թահրիք էյլէմիշ կիպի կէօրիւնիյօր ։

—Ջալըթլը նէզարէթինտէն նէշր օլունան պիր Ժուռնալըն օգունտուղունա կէօրէ, պիր սէնէտէն պէրու Բէյօղլունտա Նիշան Թաշընտա խանէսինտէ խասթա պուլունան էրմէնի միլլէթինտէն Անանիա խաթունըն՝ Օրթաքէօյտէ Մուսլուգ սօգաղընտա սաքինէ Սըրբուհի տուտուննըն վէրմիշ օլտուղու իլաճըն սուի Թէէսիրինտէն անըգլամարագ վէֆաթ էյլէմիշ տիր ։ Մէզպուրէնին քէշֆ ու մուայէնէսի իչին Թարաֆը գանունիտէն Թապիպ իրսալ գըլընմըշ տըր ։

—Պայրամ կիւնիւ Գասըմ բաշատա ամ գօշթուրան կէնճլէրտէն իքիսի գարըշը գարըշըյա կէլէրէք աթլար եէկտիքլէրինէ չարպմագըլա, չիտտէթլը միւսատէմէտէն աթլարտան պիրինին թէլէֆ օլտուղունը վէ պինիճիլէրին տախի ճիւզի սագաթլանտըգլարընը Թ. Հ...ը եազըյօր ։

—Գ...ը կազէթասընըն պէյանընա կէօրէ, Անթալեա լիմանընտա պու քէրրէ միւճէսսէմէն պիր սէֆինէ ինշա օլունուպ, օրատա պուլունան Գոնեա վալիսի պաշա հազրէթլէրի հազըր օլտուղը հալտէ սէֆինէի մէզքիւրէ տէնիզէ էնտախիլմիշ տիր ։

—Բումի սէպտէմպէրին 20սինտէն իթիպարէն վիլայէթտա պուլունան իսքեանը մուհաճիրին մէմուրլարընըն վէզայիֆի խիթամ պուլտուղը՝ մուհաճիրին գօմիսյոնը րիյասէթինտէն պիլճիւմլէ վիլայէթլէրէ պատ Թահրիրաթ իշար պույուրուլմըշ տըր ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՀՐԱՒԷՐ

ԱՌ ԱԶԳ. ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՍ.

Ազգային Ժողովոյ ԺԱ. Նիստը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ ուրբաթ 7 Հոկտեմ. ի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցի Գալաթիոյ ։

Ատեանը պիտի բացուի ժամ 6ին։

Հրաւիրեալ են Ազգ. Երեսփոխանք իրենց ազգասիրական պարտականութիւնը կատարելու փութալ ։

Մնամ աղօթարար
Պատրիարք Կ. Պոլսոյ
ՆԵՐՍԷՍ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

4 Հոկտ. 1883
Պատրիարքարան Հայոց

ՕՐԱԿԱՐԳ

Ա. Խնդիր կաթողիկոս. ընտրութեան եղանակի (Շարուն. վիճաբան.—գանիվակ)․

Բ. Տեղեկագիր քննիչ յանձնախմբի ի մասին Հ. էֆ. Իբէքճեանի երեսփ. խնդրոյն ․

Գ. Պատասխանագիր կրօն. ժողովոյ ի մասին հարցման Յ. Գուրգէն էֆէնտիի ․

Դ. Ընտրութ. Ա. Ատենապետի Ազգ. ժողովոյ ։

Ատենադպիր
Յ. Գուրգէն

—

Գեր. Մաղաքիա վարդապետ Օրմանեան Ս. Պատրիարք Հօր կողմանէ Թարապիա և Պէօյիւքտերէ քանի մը կարեւոր տեղեր այցելութեան գնաց երէկ։ (Հայրենիք)

—

Մանզումէի Էֆքեարա կէօրէ, Գատըգէօյ հարիգը քէփիրինտէ Ս. Թագաւոր քիլիսէսինին միւհթէրէգ օլան էմլաք ու ավարաթընըն անգարիպ ինշաաթընա պաշլանաճագ տըր ։

ՄՕՆԹԷ ԳՐԻՍԹՕ

Օսմանլը մաթպաասընըն մէչհուր Միհրան էֆէնտի Նագաշեանըն՝ պիր վագթտան պէրու Մօնթէ Գրիսթօ հիքեայէսինի էրմէնի հուրուֆ վէ Թիւրքի իպարէ իլէ Թէրճէմէսինի չայանը Թագտիր պիր սէպաթլա ճիլտ ճիլտ Թապ ու Թէրթիպ վէ նէշր իթմէքտէ օլտուղը մալիւմ տիր ։

Հիքեայէի մէզքիւրէնին ալթընճը վէ սօն ճիլտի տախի պու քէրրէ խիթամ պուլուպ մէյտանը ինթիշարէ չըգմըշ վէ նէֆասէթը Թապ ու Թէրճէմէսի րէյիւլըն կէօրիւլմիւշ օլմագըլա, միլլէթիմիզտէն Թիւրքճէ օգույուճու անլայան վէ հիքեայէի մէզքիւրէյի հէնուզ գըրաաթ իթմէմիշ օլան զէվաթըն չայանը միւթալէա օլան պէօյլէ պիր ռօմանը ալըպ օգույաճագլարընը, վէ պէօյլէճէ սահիպի Միհրան էֆէնտինին քէմալը սէպաթլա չօգ աղըր իշի պաշա չըգարտըղը իչին ղայրէթլը վագըֆլարընը Թագտիր իտէճէքլէրինի ումմիտ իտէրիզ ։

Հիքեայէի մէզքիւրէնին պէհէր ճիլտի 12շէր ղրշ. Տէրսաանէթտէ Պապը Ալի ճատտէսինտէ 7 Նումէրօլու Միհրան մաթպաասընտա վէ սաիր քիթապճը տիւքքեանլարընտա ֆիւրուխթ օլունըր ։

ՔԻՐԱԼԸՔ ԽԱՆԷ

Սամաթիատա Աղա Համամը ճիվարընտա Թրամվայ ճատտէսի քէփիրինտէ ագարճա չէշմէսի իւզէրինտէ քեարկիր ալթը օտալը միւշթէմիլ պիր պապ քեարկիր խանէ՝ իճարա վէրիլէճէքլէրինտէն, Թալիպ օլանլարըն մաթպաամըզա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր ։ 5—1

ՊՈՒԼԿԱՐԻՍԹԱՆ

ԱՀՎԱԼԸ ՃԷՏԻՏԷ

Շումնու մուխպիրիմիզտէն պու սերլէվհա իլէ վէ սապտ. 28 Թարիխլիյէ ալտըղըմըզ պիր մէգթուպ տըր ·

Պուրտան ագտէմ օգուստոս 31 Թարիխլիյէ եազտըղըմըզ պիր մէգթուպտէ, բօլիթիգաի տախիլիյէմիզին Թէպէտտիւլիւ իլէ զուհուրա կէլէն վուգուաթը միւհիմմէնին էսպապը մուճիպէսինէ տաիր մալիւմաթը մուֆասսալէ իթա իթմիշ իտիմ: Ֆիլհագիգա օնտան սօնրաքի իշլէր տահա զիյատէ քէսպը էհէմմիյէթ իտէրէք, ճիտտիյէթէ Թահվիլ օլմուշ տըր :

Մէճլիսը մէպուսանըն էսնաի քիւշատընտա բրէնս Ալէքսանտըր' իյրատ էյլէտիկի նութգընտա, օգոստոս 30 տա միւշարէկէյհ Թարաֆընտան նէշր իտիլէն պէյաննամէյի րէսմէն մէճլիսէ Թէպլիղ իթտիւքտէն սօնրա, ահվալը ճէտիտէյի իյզահ իթմիշ, վէ մուճիպինճէ անգարիպ Թէրթիպ օլունաճագ իսլահաթլարըն միւլքին Թէրագգըյաթը մանէվիյէ վէ մատտիյէսինէ պատի օլաճաղընը, վէ իյճապ իտէն Թէրթիպաթը ճէտիտէնին էսասլարը վազ վէ Թային իտիլտիւքտէն սօնրա, պէօյիւք միլլէթ մէճլիսինէ արզ օլունաճաղընը վէ օլունան Թէճրիպէլէր իգթիզասընճա, Գանունը Էսասինին 13 վէ 14ինճի ֆըգրալարընըն Թաատիլ ու Թասհիհ իտիլմէսինէ լիւզում կէօրիւնիւրիւլիւրսէ, վէ Նիհայէթ իթթիֆագը խալիսանէ վէ հըսսիյաթը վաթանբէրվէրանէ իլէ իշ կէօրիւլիւպ չալըշըլաճաղընա իւմիտի պէրքէմալ օլտուղընը պէյան էյլէմիշ տիր ;

Վագըա տա չիմտիքի մէճլիսը մէպուսան' սիւքիւնէթը հալ իլէ քէնտի միւզաքէրաթընա տէվամ իթմէքտէ օլուպ, աղ վագըթտան իհթիմալէրինէ խիթամ վէրիպ տաղըլաճաղը մէմուլ օլունուր ; Գանունը Էսասի մուճիպինճէ Թէշքիլի գարարլաշտըրըլան պէօյիւք միլլէթ մէճլիսի իսէ, կէլէճէք պահարտան սօնրա Թէշքիլ օլունապիլէճէկի զաննօլունուր: Խիտի իտարէի տախիլիյէմիզճէ վէ միւնասէպաթը խարիճիյէմիզճէ էսասլը վէ աղըգ պիր բօլիթիգամըզ' մէճլիսը մէզքիւր քիւշատընա միւթէվագգըֆ տըր ;

Օգոստոս 30տա բրէնս Թարաֆընտան նէշր օլունան պէյաննամէտէն սօնրա, հէյէթը վիւքէլաի հաղըրէ չու սուրէթտէ Թէշէքքիւլ իթմիշ տիր ·

Մ · Ջանգօֆ' րէիսը վիւքէլա վէ տախիլիյէ նազըրը ·

Մ · Պալապանօֆ' խարիճիյէ, բօսթա վէ Թէլէկրաֆ վէ մէզահիպ ·

Մ · Նաչէվիչ' մալիյէ ·

Մ · Սթօիլօֆ' ատլիյէ ·

Մ · Տօքթ · Մօլօֆ' մէարիֆ ·

Մ · Իգօնոմօֆ' նաֆիա, զըրաաթ վէ Թիճարէթ ·

Միրալայ Ըէնտիկէր' հարպիյէ (մուվագգաթէն):

Հէյէթը վիւքէլա Թէշէքքիւլ իթտիւքտէ, էվվէլա քէնտիսի սանիյէն քապֆէի քիւչիւք վէ պէօյիւք մէմուրինը հիւքիւմէթ վէ Նիհայէթ սապտ · 21ինճի կիւնիւ տէ Թէքմիլ մէմուրին Ալիյէտէ Գանունը-Էսասիյի մուհաֆազա իտէճէքլէրինէ տաիր րէսմէն վէ ալէնէն եէմին իթտիլէր ;

Հէյէթը վիւքէլաի հաղըրէտէն իքի աղա' մուհաֆազաքէար, պիրի պիթարաֆ, վէ տէօրտիւ սէրպէսթի ֆըրգասընա մէնսուպ տուրլէր ;

Պու սուրէթլէ Թէշէքքիւլ իտէն վիւքէլաի ճէտիտէ' իտարէի ումումիյէնին իտարէսը իչին (Գանունը Էսասի մուճիպինճէ) չիմտիլիք քէմալը կէրմի իլէ չալըշմագտա իսէ տէ, Մ · Ջանգօֆ' քէնտի րիյասէթի Թահթընտա պուլունան գապինէթօտա տիկէր ֆըրգայա մէնսուպ ազալար պուլունմասընա պէք տէ նազարը խօշնուտի իլէ պագամայաճաղընը պիլտիրիմիզտէն, սըրֆ քէնտի րէնկինտէ տիկէր պիր գապինէթօնըն Թէրթիպինէ լիւզում կէօրիւնէճէկինի տէ իթիմամ իտէրիզ ;

Սապըգ րէիսը վիւքէլա Բուսիալը ժէնէրալ Սօպօլէֆ վէ հարպիյէ նազըրը ժէնէրալ Գաուլպարս, արթըգ Սօֆիատա իշլէրի գալմամըշ օլտուղընտան, վաթանլարընա աւտէթ իթմիշլէր տիր · չիմտի Բուսիա Թարաֆընտան Սօֆիատա իշ կէօրէճէք ատամ եալընըզ Մ · Խօնին գալմըշ տըր ; Մուամիլէյհ' բօլիթիգա էրպապընտան օլուպ, ֆէվգէլատէ մէմուրը մախսուս սըֆաթընը հայիզ տիր ;

* *

Պուլնուն էն պէօյիւք համամի' բրէնս Ալէքսանտր հաղրէթլէրինին պիր գաչ կիւնէ գատար Շումնուլը Թէշրիֆ իտէճէկի տիր: Իսթիխպարաթ մէրագլըլարը իհթիմալ միւշարէկէյհին պու զիյարէթինէ տէ պիր մագսատ համլ իտէճէքլէր տիր · անճագ, պէյհուտէ մէրագ իտիյօր տէ էւրէքլէրինի Թիւքէթմէսինլէր իչին տէտիրիք քի' միւշարէկէյհ հաղրէթլէրի, Պուլկարիստան աստքիրինին սէր գօմանտանը պուլունմասը հասէպիլէ, հէր սէնէ Շումնու մէրքէզ օրտուկեահընտա գիտալէթ իտիւպ կէօզտէն կէչիրիր իտի · անճագ պու սէնէ' մալիւմ օլան մէսէլէլէր վէ Թէպէտտիւլաթը միւհիմմէ սէպէպիլէ, վագթընտա իտէճէքլէրի զիյարէթը Թէխիր օլունմուշ իտի · ֆագաթ համտ օլսուն իշլէր սիւքիւնէթը հալ քէսպ իթտի, գալպլէր միւթմէինն օլմայա պաշլատը օլտուղընտան, գապիլիյէթ մէրասընտա պուլունան օրտուկեահընը վէ մահալլը մէզքիւրտէ ինչա օլունան էպնիյէլէրի կէօզտէն կէչիրմէք իչին, պու սէնէ տէ օրալարը Թէչրիֆ իտէճէք տիր · անճագ պու տէֆաքի զիյարէթլէրի գըսսա պիր միւտտէթ իչին օլաճագ ;

Շէհիրտէ բրէնսը միւշարէկէյհին իգամէթկեահը հազըրլանմագտա իսէ տէ, պուրատա' մը եօգսա օրտուկեահտա մը իգամէթ իտէճէքլէր, պու ճիհէթ րէսմէն հէնուզ Թային օլունմամըշ տըր: Անճագ էհալի Թարաֆընտան միւշարէկէյհ հաղրէթլէրինէ պիր գիւխաֆէթ քէչիտէ օլունմասը Թասավվուր իտիլիր, հազըրլըգլար կէօրիւլմէքտէ տիր :

* *

Պուլկարիսթանըն հալը հազըրընա տաիր կազէթալարտա վէ Թահրիրաթլարտա կէօրիւլէն վէլվէլէլէր, բրէնս Ալէքսանտր հազրէթլէրինին իսթիֆա վէ Թէրքը հիւքիւմէթ իտէճէյինէ, վէ բրէնս Գարաժէօրժէվիչին վէ պիլմէմ տահա քիմլէրին միւշարէկէյհէ խալէֆ հազըրլանմագտա օլտուղունա տաիր օլան հավատիսլէր, պունլարըն քաֆֆէսի տէ միւպալաղալը ույտուրմասըօնլար օլուպ, բօլիթիգա զէմինինտէ ուչուշուպ չըրբընան գուշլարա սէրմայէ օլմագտան պաշգա հիչ պիր ֆաիտէսի եօգ տըր :

Պուլկարիսթանտա զուհուրա կէլէն վագաի ախիրէնին սըրֆ տախիլի պիր միւնազաա վէ Թէպէտտիւլաթտան պաշգա պիր րէնկի օլմայուպ, պունուն տա էսպապը մուճիպէսինի էվվէլլինտէն պիր չօգ տէֆալար պէյան ու իյզահ իթմիշիգ տիր :

Էվվէլա, տախիլտէ իճրա օլունան բօլլար, խարիճի բօլիթիգայա տա Թէսիր իտիւպ կէրկինլէշտիրէպիլէճէկի իհթիմալտէն պայիտ տէյիլ տիր · անճագ, պու կիպի ահվալ' քէնտիլիյինտէն զուհուրա կէլմէսի միւմքին օլմայուպ, հէր հալտէ Բուլկարիստան խարիճինտէն մէթէվագգըֆ պուլունտուղը էհլը բօլիթիգլէրէ մալիւմ պիր քէյֆիյէթ օլտուղունտան, վագթը հազըրտա իսէ' Բուլկարիստան խարիճինտէ կէօրիւնմէճէյի միւնասէպէթ ալմաղընտան, ահվալը տախիլիյէմիզճէ վուգուա կէլէն պուհրան վէ հալ Թէպէտտիւլաթ տէյիլ, Բուսիա տէվլէթինին պիր

նիյէթը մախսուսէսինտէն Թէվէլլիւտ իթմիշ տիր, նասըլ քի Բէլգրատ սըրպիֆը քէշֆ ու զանն իթմէքտէ տիր · իւլա պիր գաչ սէնէլիք ահվալ' իտարէի տախիլիյէնին նէթիճէի Թապիիյէսինտէն նէշէթ իթմիշ տիր · իմտի Պուլկարիսթան ահվալինճէ վէրիլմէքտէ օլան [illegible] հավատիսլէր վէ օլունան վէլվէլէլէր սըրֆ խէյալաթ էսէրի օլուպ, աթէշ պէօճէյինէ եանըլըն փար պաղըրմայա ալըշմըշ օլանլարըն կէօզլէրինէ պիր բարըլթը կէօսթէրմէսինտէն պաշգա էհէմմիյէթի եօգ տըր :

ԽՆԴԻՐ ԷՋՄԻԱԾՆԱՑ

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ

ԺԴ

([illegible])

Կաթողիկոսական խնդիրն, արդէն յայտնի է, իր մէջ կը պարունակէ զանազան կէտեր զոր կը ջանայ պարզաբանել Թուրքիոյ և Ռուսիոյ հայ մամուլը: Մինչև ցարդ Ա · Մ-ոյ յօդուածներուն նպատակն եղած է խնդրոյն հիմնական մասն, այս է կաթողիկոսական ինքնօրինութիւնն, որ' ըստ մեզ, բոլոր միւս կէտերուն առանցքն է, և որով դիւրին պիտի լինի լուծել և յարակից խնդիրներն, խնդիրներ զոր կարելի է այսպէս դասակարգել ·

ա) Խնդիր կաթողիկոսական իրաւասութեան ·

բ) Խնդիր կաթողիկոսական ընտրութեան ·

գ) Խնդիր կաթողիկոսական ընտրութեան եղանակի ·

դ) Խնդիր Էջմիածնայ ներքին բարեկարգութեան ;

Առհասարակ Ռուսիոյ հայ մամուլն վերջին երկու կէտերուն և յատկապէս ընտրելի կաթողիկոսի յատկութեանց վրայ աւելի կը գրէ քան թէ էական կէտին վրայ, Պոլոժէնիէյի վրայ, վասն զի թէև ձեռնհաս է, թէև Էջմիածնայ Աթոռին քայքայուն վիճակի պատճառներն ի մօտոյ դիտած է և քաջ գիտէ, սակայն անկարող է, անազատ է հրատարակել իր ներքին կարծիքն: Ուստի ի բաց թողլով հիմնական կէտն, միայն անոր բոլորտիքը կը շրջի; առանց եզրակացութիւն մը հանելու, և երբեմն կ'ամբաստանէ Մայր Աթոռոյ դժբախտութեանց վերաբերեալ չէ թէ Պոլոժէնիէյի, այլ եկեղեցական դասուն, այլ ազգութեան, այլ հայոց անտարբերութեան, և այսպէս կը դատապարտէ հետևանքն փոխանակ բուն չարժաւիթը քննադատելու և դարմանը ցոյց տալու: Հիմնական դարմանը մեզմէ կ'սպասէ լռելեայն ;

Արդէն Թիֆլիզի հայ մամուլն' Պոլոժէնիէ խնդրոյն վրայ գլխաւորապէս դարձնելով իր ուշադրութիւնն, կը փափաքի որ Արարատեան Մայր Աթոռին ընտրելի գահակալն ունենայ այդ փափուկ և դժուարին պաշտօնին յատուկ և ժամանակիս պահանջած բոլոր բարեմասնութիւնները: Արդէն երբեմն ընտրելի կը ներկայացուին Ներսէս, Խրիմեան, Մակար և Մելքիսեդեկ սրբազաններն, այս անգամ Ռուսիայէն քան թէ Թուրքիայէն կաթողիկոս ընտրելու մասնաւոր տրամադրութիւն մը ցոյց տալով: Որքան որ, ըստ մեզ, այդ ընտրութեան խնդիրն առայժմ կանխահաս է և պէտք է որ աւելի կարևոր, առաջին խնդրոյն կարգադրութեան յաջորդէ, սակայն պարտ կը համարինք միայն հրապարակաւ յայտնել այն լուրն որ' Ռուսիոյ հայոց մէջ չգիտենք ինչ աղբիւրէ ծագելով կը շրջի, թէ ըստ Ա · Մ-ոյն կաթողիկոսական ընտրելի ցոյց տրուած լինի Գեր · Մակար սրբազանը: Ա · Մ-ոյն թէև իր յօդուածոց խորագիր դրած է Պոլոժէնիէ, սակայն այդ խնդրոյն երկու բանաւոր լուծման առաջին պայման դրած լինելով կաթողիկոսական իրաւասութեան խնդիրն, տակաւին ակնարկութիւն մ'անգամ չէ ըրած կաթողիկոսական ընտրելութեան մասին: Տակաւին իր ընտրելին, կամ որ և է առաջարկեալ ընտրելի նկատմամբ իր թուղթն չէ յայտնած, և զարմանալի է, ինչպէս մասնաւոր նամակներէ և ուղևորներէ կիմանանք, որ Ա · Մ-ոյն Մակար սրբազանին ընտրելիութեան ջատագով կը նկատուի և կը համբաւուի: Գեր · Մակար սրբազանն մի քանի անգամ միայն տեսած ենք' երբ եկած էր ի Կ · Պոլիս երբեմն հրաւիրակ Մատթէոս կաթողիկոսի · գիտենք նաև որ բաւական տարիներ Թիֆլիզի առաջնորդ եղած է, սակայն ծանօթութիւն չունինք ոչ իր ազգային և ոչ իր բարոյական ու մտաւոր կարողութեանց, և ցարդ իր գործոց մէջ նշանակութեան արժանի բան մի տեսած չենք: Ուստի չենք կարող ընդունիլ կամ մերժել ընտրելի մ'որ մեզի համար մութ ամպերու մէջ կ'երևի: Լիազօր Ցանձնաժողովի անդամ' Պ · Մ · Աղաբէկեան կարող է անշուշտ Թուրքիոյ հայոց միտքը լուսաւորել այդ անձին հանգամանաց վրայ: Միայն Ռուսաստանէն մեր ստացած յատուկ տեղեկութիւններն նպաստաւոր չեն Գեր · Մակարի ընտրելիութեան, և յատկապէս Թիֆլիզի ու Մոսկուայի հայոց ողջամիտ մասն արդի Տեղապահին ընտրելիութեան յետին ծայր հակակիր են և ազգային աղէտ պիտի համարին այդ եկեղեցականին ընտրութիւնն' եթէ երբէք տեղի ունենայ: Թէ ինչ են այդ հակակրութեան և ընդդիմութեան պատճառներն' անտարակոյս հետզհետէ երևան պիտի գան' եթէ ոչ յայտնապէս Ռուսիոյ հայ մամլոյն, Թուրքիոյ օրագիրներու մէջ, և պիտի լուսաւորեն հասարակաց կարծիքը . . . :

Ա · Մ-ոյն ուրիշ պարագայի վերապահելով ընտրութեան խնդրոյն վրայ գրելու իրաւունքն, կ'անցնի Ընտրութեան եղանակի մասին Մեզի մէկ դիտողութեան վրայ մի քանի խօսք ըսել, այսինքն ընտրութիւնը գաւառական կամ թեմական պատգամաւորներու միջոցաւ կատարելու եղանակին վրայ, եղանակ' որու ակնարկած էինք յառաջ ծանօթութեամբ մեր Ա · յօդուածին մէջ' երբև յաւելուածն, եթէ երբէք մեր կեդրոնական ազգային Ժողովն արդի կենսական խնդրոյն մէջ ազատօրէն չը գործէր և անոր կարևորութեան չափովը բարձր և պատկառելի դիրք մը չ'բռնէր:

Նւ արդարև թեմական, կամ աւելի ճիշդ խօսելու համար, վիճակային պատգամաւորներու միջոցաւ ընտրութիւնն ունի առաւելութիւններ որ անժխտելի են. ա) Ամեն վիճակի հայք ամենակարևոր պարտաւորութիւն մը կատարելու գիտակցութեամբ կ'ոգևորին և կրօնասիրական ընդհանուր շարժում մը կ'գոյանայ հայութեան մէջ որ միշտ առողջասուն է և բարոյական միութեան չարժաւիթ · բ) Բոլոր հայոց կոչուած լինելով ընտրել իրենց Հայրապետըն, անշուշտ ընտրելի կաթողիկոսն ժողովրդեան արդի տրամադրութեանց և կարծեաց ուղղակի ծնունդը պիտի լինի, եթէ միայն ընտրութեան գործին մէջ մի միայն ընդհանուրին օգուտն ու յառաջդիմութիւնն գերադասեն ամեն անձնական կրից նկատումներու վրայ · գ) Այլ և այլ պատգամաւորներ' ամեն հայաբնակ վիճակներէ Ս · Էջմիածին գումարուելով, կարող կը լինին կաթողիկոսական արդի վիճակին ի մօտուստ վերահասու լինել, ազգաշահ խորհուրդներ երկնել, նոր եռանդ ու ոգի առնուլ և Ազգին եկեղեցական միութեան կապերն աւելի ամրապնդելու և Արարատեան Աթոռին զարգացման համար աւելի հոգ և խնամք տանելու ուխտով իրարմէ բաժնուիլ, իրենց ընտրական պաշտօնին աւարտելէ ետև · դ) Էջմիածին դիմող պատգամաւորներն' եթէ կամին, կարող պիտի լինին Էջմիածնի ներքին բարեկարգու-

---

ԼԱՆԷԹԼԻ ԳԲՋ

(ՄՈՒԷԼԼԻՖԻ) ԷՄԻԼ ՐԻՇՊՈՒՐԿ

ԻԷ·

ԻՄԻՏ ԷԹ

(1842 [illegible])

—Պունը պիլմէք' իսթէնիլ իչին պէօյլէ պիր մէսէլէ տիր, աճապ կէնճ գըզ: Պասէհու ժան Բընօնըն էվինի կէօրմէք իսթէրիմ ;

—Վաքթիմ աննէն սէօյլէտի՞ մի · · ·

—Վաքթիմ աննէմ հիմմէթ իտուպ պէնի օրայա կէօթիւրտիւ · պէն տէ վալիտէմին էօլտիւկիւ խանէնին եըղընթըլարընը կէօրտիւմ: Վաքթիմ բէտէրիմ, սանա պիր րիճամ վար :

—Էմր իթէ խաքըմիրօսըն :

Գըզ' Բուֆիւսին օմուզլարընա տայանտը :

—Իսթէրիմ քի օ էվ եէնիտէն եափըլսըն :

—Սէքիզ կիւնէ գատար տուվարճըլար կէթիրիրիմ :

—Հիչ պիր չէյ պէտէլի օլունմասըն, էվվէլ նասըլ իտի իսէ պէօյլէ իտսին իսթէրիմ :

—Մէմնունէն օլաճագ սըն :

—Նէ' պիրճէնաբ աթասըն :

—Շիմտի միւսաատէ էթ, սանա պիր շէյ սօրայըմ: Տուն մահքէմէտէ պիզէ սէօյլէտէճէկին շէյ պու աղճամ մը գալտը :

Պլանշ' տուտագլարը քէսիլէրէք չէօյլէ ճէվապ վէրտի ·

—Խա՛յր, պիթթէ սիզէ սէօյլէյէճէկիմ եօգ տըր :

—Պէլքի տէ էվրագըն բուլունուր քէշֆ իթմիշ :

—Ջանն իթմէմ ;

—Մատամ Կրայտա բասմ կէլտիկին տէլիգանլը իւզէրինէ տէյի՞ մի տիր:

Պլանշ' նազարը Թաաճճիւպլէ Բուֆիւսա պաղընա, մէրգում' պալըգ պուլլագ օլմուշ պիր սէտա իլէ տէտի ·

—Անլայա անը սէվկիյօ՞րմըսըն, Պլա՛նշ :

—Վաքթիմ բէտէրի՛մ, էկէր պէն Պլանշ Մէյիէ օլսա իտիմ, սանա «պէլքի, էվվէթ» տէյէճէքտիմ · Պլանշ Բընօ իսէ սանա չու ճէվապը վէրիր · «Պէն անը սէվմէյէճէյիմ ;»

Իհթիմալ քի Բուֆիւս' պու սէօզլէրտէն օլան մաբ վէ գէտէրի հըսս իթմէտի: Մէրգում' կէնճ գըզը գուճաղընա ալըպ սըգտըգտան սօնրա տէտի ·

—Բէք ալա, բէք ալա · էվվէթ, սէն անը սէվմէյէճէքսին, սէն անը անլամայօրսըն: Տիյէ'· պու կիւնքի իթտիհամ եօլճըլըգ սէնին իչին տըր · Վէզիլէտա էրբապը գանունը կէօրտիւմ · պու իւզ տէֆա սէօյլէմ տիր, լաքին կէօրիւյօրըմ քի անլար բէք չարըւ կիթմէյօրլար, հէր նէ քի Փախտէսի իսէ անը եարմայօրլար · · · Էլհասըլ, եաղընտա տըրլըգտանաճագլար, իշ կէօրէճէքլէր, Ֆրանսատա, Էվրօբատա, հէր Թարաֆտա արայաճագլար: Գաչդագ տէ գուլլանաճագլար · · · Նէ տիմէք իսթէյօրսամ անլամայօրսըն սանա նէմ՞ լազըմ: Սանա գօճա արայօրըզ · · · Ը՛հ, պուլաճաղըզ ; պուլաճաղըզ :

Ֆիլհագիգա Պլանշ անլայամայօր իտի: Մէրգումէ գըզ չու սօն սէօզլէրի իշիտմէտի ·

—Պէն ալա էվլէնմէյէճէյիմ ;

—Պունը հիչ պիր վագթ սէօյլէմէ, ճէվապ վէրտի Բուֆիւս · էվվէթ, էվլէնէճէքսին, զիրա սէնին կիպի կիւզէլ վէ կէնճ գըզը պիր գօճա լազըմ տըր: Բիէր Բուֆիւս սէնին պախթիյարլըղընը իսթէր, վէ սանա պախթիյարլըգ վէրմէք իչին Էղէրէկէ իւզէրինէ տիւշէն վազիֆէյի իֆա իթմէք իսթէր ;

Կէնճ գըզ պաշընը էյտի, վէ արթըգ պիր տահա կէօրիւշմէյէճէկի Էտմօնը տիւշիւնէրէք իւզիւն պիր ա՛հ իթտի ;

ԻԸ·

ՖՈՒՑԱ

Աքշամ սաաթ տօգուզտա զարանլըգ պաստըրը պէմանտա իքի աթմըշ' կէօլկէ կիպի սուս բուս վէ քէմալը իհթիյաթլա չիֆթլիյին էանիյէլէրի եանընտան սըլըլըրըպ կէչմէքտէ իտիլէր: Պունլարըն կիպի էսիրլիյիպ քիմսէյէ կէօրիւնմէմէք իչին իթթիգլէրի սաթ ու իհթիմամա պագըլըր իսէ, պիր ֆէնա նիյէթլէրի օլտուղը անլաշըլմագտա իտի ;

Պաշտա օլան Բարիզէլէր' աթանլէթլէրինին պիրպիրինէ գաթմըշ օլտուգլարընտան, միւնաղաթըը գալմագ իչին նէ եաբաճագլարընը սօրուշ պիր գան իլէ հիսսավ իտէրէք ակըը իսթիգամէթլէրինը սօրան սօրաճագ ակիչինտէն սօնրա, ալարըը գօլլանմագտա վէ անըն իւզէրինէ հիւճում իթմէք իչին վագըթ միւնասիպ պէքլէմէքտէ իտիլէր ;

Պու ֆըրսաթ աճապա էլէ կէչէճէ՞ք մի իտի ;

Մալիւմիմիզ օլտուղը վէճհիլէ, Բուֆիւս աշամ էն սօնրա եաթմար իտի, վէ պիր բէրտէ մխտըրը թօլուխմայան սալա եաթթըղընտա կիրմիշ իտի ;

Մէրգում' պէկիրլէրին Թիմարընտա համար րուլէնտերտան վէ պիւթիւն գարուլարըն գաբանտըղընը կէօրտիւքտէն սօնրա, ուշագլարը եէրապէր տաշարը չըգմայա մէվվալ իթմիշ ·

—Զօլանըն էվինտէքի հայվանլարա պու կէճէ իչին նէ լազըմ իսէ վէրիլտի՞ մի ;

—Էվվէթ, ճէվապ վէրտի եանաշմալարտան պիրի, լազըմ կէլէն պիր շէյ եօգ :

—Պէն տէ սիզինլէ կէլիրիմ ;

Բուֆիւս' հիչ պիր չէյ ունուտուլմամըշ օլտուղընա վէ հէմ չօպանըն խանէսինտէ վէ հէմ տէ ախըրլարտա հէր չէյին եօլունտա վէ նիզամընտա պուլունտուղընա, եանաշմայա էմրիւթ վէրտիկտէն իչիւն պագը Թայինաթ վէրէրէք անը եօլլամա գօյտու ;

—Սիզ տէ էվէ կէ՞լմիշ միսինիզ, միւսիւ Բուֆիւս, սիւալ էթթի ·

—Պիր ազ սօնրա կէլէճէյիմ, ճէվապ վէրտի, կէճէնին սէրինլիյինտէ սաատլարըմը սայալըմ ;

—Ֆէնէրի սիզէ պըրագայը՞մ մը ;

—Ֆէնէրի՞ նէ եափայըմ, այտըգ լազըմ տէյիլ տիր ;

—Էօյլէ իսէ կէճէլէր խայր օլսուն, միւսիւ Բուֆիւս ;

—Խայրա գարշը ;

Ուշագ կիթտի ;

(Տէվամը)

թեան համար Թիֆլիսի և այլ ձեռնհաս անձերու հետ խորհրդակցելով՝ յատուկ մասնախորհուրդ մը կազմել, որ պաշտօն ունենայ քննել, մշակել բարեկարգութեան և յարաբերութեանց խնդիրներ, հիմնագրեր պատրաստել և ներկայել ազգային երեսփոխանական ժողովներուն ի հաստատութիւն. ե) վիճակային պատգամաւորներու միջոցաւ կատարելի ընտրութիւնն աւելի սահմանադրական և օրինաւոր է քան թէ արդի դրութիւնն, վասն զի մէն մի պատգամաւոր, իբրև յատուկ վիճակի մ'երեսփոխան, մէկ քուէ պիտի տայ՝ վեհարանի մէջ ժողով կազմելով, և մէկ կամ երկու պատգամաւոր ամբողջ Թուրքիոյ հայոց վիճակային քուէներն իր մէջ չպիտի ամփոփէ, կամ ընդհանուր ժողով մը չպիտի անձնաւորէ։

Սակայն որքան որ այս եղանակըն ունի օգուտներ և օրինաւորութիւն, կ'ներկայէ նաև դըժուարութիւններ զոր կարելի չէ անգիտել. զ) Հաւանական չթուիր որ այլևայլ վիճակներէ ընտրեալ [illegible] պատգամաւորներն կարենան դիմել Էջմիածին. է) Ընդհանրապէս Թուրքիոյ հայոց գաւառական ժողովներու և Առաջնորդներու արդի անորոշ վիճակն հաստատ երաշխաւորութիւն մը չընծայեր որ կաթողիկոսական ընտրութեան համար սահմանելի պատգամաւորներն կանխակալ ու կուսակցական ոգւոյ, նախապաշարումներու, և թերևս արտաքին ազդեցութեանց ենթակայ չը լինին. ը) Պատգամաւորներու թըւոյն նկատմամբ այլևայլ վէճեր կրնան ծագիլ, քանի որ սոյնակի չգիտցուիր թէ Թուրքիոյ հայք քանի պատգամաւոր պարտին ուղարկել յէջմիածին, թէև առաջնորդական վիճակներու թիւն կրնայ իբրև չափ բռնուիլ։

Հետևապէս պատգամաւորական դրութիւնն թէև օրինաւոր և ընտիր՝ իր բոլոր դժուարութիւններովը, թէև այդ եղանակին աւելի կ'հակինք, սակայն մեր վերջնական կարծիքն այս մասին յայտնելու համար կ'սպասենք տեսնել թէ ի՛նչ տնօրէնութիւն պիտի ընէ նեղդ. ժողովը՝ Լիազօրին յանձնած պաշտօնի մասին։ Եթէ, կ'կրկնենք, լոկ Պոլսեցի մի քանի տրամադրութեանց [illegible] առաջարկելով չասանայ, և եթէ գործն [illegible] ոգւով վարուի, այժմէն կ'համարձակինք ըսել որ Ազգային ժողովն անձեռնհաս է նաև կաթողիկոսի ընտրութիւնն առաջուան պէս ինքն իր մէջ կատարել։ Ուստի այն ժամանակ Ազգը պարտաւոր է ինքն ստանձնել ընտրութեան գործն Ամեն. Սրբազան Պատրիարքի հովանութեան ներքև, և՝ հին աւանդական օրինաց համեմատ՝ պատգամաւորներն ընտրել։

Իսկ Մեղու այս պատգամաւորական դրութեան պաշտպան կը կանգնի, իր փաստերը տարբեր տեսակէտի վրայ հիմնելով։ Այս թերթն ապօրինաւոր կ'գտնէ որ Թուրքիոյ հայոց Ազգային ժողովն 90—120 քուէ ունենայ կաթողիկոսական ընտրութեան մէջ, այնպէս որ մեծամասնութիւնն միշտ իր տրամադրութեան ներքև գտնուած կ'լինի։ Ուստի կովկասեան թերթը կուզէ սեղմել այդ թիւն, և միանգամայն ընտրողութեան իրաւունքէն դուրս թողուլ Աղթամար և Սիս, նուազեցնել վիճակային քուէներն, որ այս վերջին ժամանակներն Ազգային ժողովին մէջ չատցած կը գտնէ, և ի վերջէ խորհուրդ կը տայ որ Ազգն ուղղակի Էջմիածին ուղարկէ իր երեսփոխանները։

Կովկասեան հայ թերթերը սովոր կամ ստիպեալ են իրենց ամբողջ կարծիքն կամ համոզումն չը բացատրել և ընթերցողին թողուլ (մանաւանդ ազգային այնպիսի խնդիրներու մասին, որոց մէջ Ռուսիոյ քաղաքականութիւնը կ'տիրէ) որ մութ կէտերն ինքնին բացատրէ։ Այս պարագային մէջ նոյն վերապահութիւնը կը տեսնենք Մեղուի գործածած դիտողութեանց մէջ. նախ՝ Մեղու չէ կարող ուրանալ որ ընտրութիւնն թէ՛ նեղդ. ազգ. ժողովոյ և թէ՛ յատուկ պատգամաւորներու ձեռօք կատարուի, մեծամասնութիւնն միշտ մեր կողմն պիտի լինի, այս բնական պատճառաւ որ Թուրքիոյ հայք Ազգին մեծ մասն կ'կազմեն. երկրորդ՝ Աղթամար և Սիս դուրս թողլու առաջարկն Ռուսիոյ կառավարութեան հաճելի երևելու միտում է քան թէ ներքին համոզման արդիւնք, վասն զի Մեղու քաջ գիտէ որ իր առաջարկն տեսակ մը հերձուածի կառաջնորդէ, հայ եկեղեցւոյ դարաւոր բարոյական միութենէ անջատելով այդ երկու աթոռներն, որ թէև ուրոյն կաթողիկոսներ ունին, սակայն միշտ հայ եկեղեցւոյ ամբողջութեան մասերը կ'համարուին և ենթակայ Մայր Աթոռոյն։ Ուստի՝ եթէ այն պատճառներուն համար զոր վերը յիշատակեցինք, համամիտ ենք Մեղուի, բոլորովին չենք կարող ընդունիլ Թուրքիոյ հայոց քուէից մեծամասնութիւնը սեղմելու կամ նուազեցնելու կարծիքը՝ իբրև ապօրէն։

Ըստ մեզ՝ հայոց համար այս կամ այն սրտասահման վիճակները մեծամասնութիւն չեն կազմեր Բոլոր հայութիւնն՝ կաթողիկոսականին պէս՝ կենսական խնդրոյ մը առջև՝ իբրև ամբողջութիւն կ'նըկատենք, ուր նուիրական պարտաւորութիւնն է ընտրել այնպիսի անձ մ'որ իր փարելիք պաշտօնին յարմար ամեն կարևոր հանգամանքն ունենայ։ Այս տեսութեամբ Թուրքիոյ հայոց մեծամասնութիւնն կրնայ Պարսկաստանի, Հնդկաստանի կամ Ռուսաստանի հայոց փոքրամասնութեանց հակիլ և միանալ և իր քուէն տալ այնպիսի եկեղեցականի մ'որ փոքրամասնութեանց ընտրելին է։ Հետևապէս խնդիրն ոչ այնքան թուոյ որքան արդարութեան և ազգային պահանջումներու գիտակցութեան վրայ է. պայմաններ՝ որ պէտք է ուղղեն քուէարկուներու խիղճն՝ թէ պատգամաւորներու և թէ ազգային նեղդ. ժողովին միջոցաւ լինի ընտրութիւնն։ Ընտրութեան այդ արդար ուղղութիւնը տալու գործը մասամբ կը պատկանի հայ մամլոյն, և սակայն ցաւալի է տեսնել, որ այդ մամուլն, ինչպէս արդէն ըսինք, աւելի ենթակայ կ'գտնուի քաղաքական, կուսակցական և այլ օտարոտի նկատումներու քան թէ բուն ժողովուրդն՝ որ եթէ ինքն իրեն լքեին և ուղիղ բանին թողուի, թերևս իր բարեպաշտական պարզութեամբն Արարատեան Աթոռին համար յաջողի ընտրել այնպիսի դահակալ մ'որ այս կամ այն աշխարհի հայոց, այս կամ այն քաղաքականութեան մարդը չլինի, այլ բոլոր հայութեան, այլ հայ քաղաքականութեան բարձրագոյն սպասարկուն, ինչպէս կը պահանջէ իր իշխանութեան ստորոգելիքը։

Թէպէտ, ինչպէս արդէն ակնարկեցինք, կաթողիկոսական այժմեան ընտրութեան կերպը թերի է, թէև ժողով մը չէ կարող՝ ըստ սահմանադրութեան սկզբանց, [illegible] ներկայել ուրիշ ժողովի մը մէջ՝ ուր զանազան վիճակներէ պատգամաւորներ պիտի գտնուին և, յետ քննութեան և վիճաբանութեան, իրենց քուէները [illegible] և թերևս յատուկ յատուկ ընտրելիներու համար պիտի տան, թէև, ինչպէս յայտնի է, իւրաքանչիւր երեսփոխան կամ պատգամաւոր պարտի [illegible] լինի, և մէկ քուէ տայ, քուէ՝ որ ժողովի ատեանին մէջ տրուելով միայն իր օրինական արժէքը կ'ստանայ, սակայն Մեղու իր առարկութեան մէջ չէ բացատրած այս կէտն։ Ըստ մեզ՝ երկու եղ կայ այս սխալ դրութենէ ելնելու համար. կ'առաջադրենք ուրիշ անգամ՝ [illegible] խնդրոյն առթիւ՝ այս մասին խօսիլ, և հիմակ կ'անցնինք Հ[illegible]ի մէջ տեսնուած առաջարկի մը՝ զոր բրած է Մեծ. Գր. Նիկողոսեան առ. Լիազօր Ցանձնաժողովն, և անոր վրայ մի քանի խօսք ըսել։

ԺԳ.

Ինչպէս ամեն Հայ՝ Գ. Նիկողոսեան իրաւունք ունի իր կարծիքն յայտնել ներկայ կարևոր խնդրոյն վրայ, բաւ է որ նպատակն ուղիղ և ազգաշահ լինի։ Ցարակայս չկայ որ Գ. Նիկողոսեան այդ ոգւով գրած է այդ առաջարկն, սակայն ներուի մեզ ըսել, որ այն աւելի ընտրելի կաթողիկոսի անձնաւորութեան վրայ, Էջմիածնի ներքին բարեկարգութեան խընդիրներու վրայ կ'խօսի քան թէ [illegible] խնդրոյն վրայ։ Գ. Նիկողոսեան կարծէ թէ կարելի է ամեն չարեաց [illegible] պահելով՝ կարգ կանոն և յառաջդիմական տարերքը մուծանել յէջմիածին. նա կարծէ թէ՝ Պ[illegible]ն այնքան փաստալար կանոնագիր չէ, և մէկ կողմէ ամեն զարգացում ընտրելի կաթողիկոսի բարոյական և մտաւորական հանգամանքէն կախումն ունի, կըսէ, և երկարօրէն կը հաւրէ այդ բարենորոգումներն որ [illegible] կատարուին անոր նախաձեռնութեամբ. մինչ կողմէ կաթողիկոսի անձնաւորութիւնն իբրև երկրորդական պարագայ կ'նկատէ և ամեն ինչ ներքին բարեկարգութենէ կ'սպասէ, սակայն այդ բարեկարգութիւնն որու՛ ձեռօք և ինչպէս պիտի ապահովի՝ որոշակի չերևիր իր յօդուածին մէջ։ Կաթողիկոսական խնդրոյն վրայ՝ մեր դրածներէն կը տեսնէ ընթերցողն որ Գ. Գր. Նիկողոսեանի տեսութեամբ չենք նկատեր գործին յաջողութեան պայմաններն։ Շատ գեղեցիկ ու երկար ճառեր և վերացեալ բաներ կրնան գըրուիլ Էջմիածնի դրախտ մ'ընելու յուսով, բայց մեզի աւելի իրական միջոց, աւելի գործնական եղանակ մը պէտք է այդ կնճռոտ խնդիրն լուծելու համար։ Արդ Գ. Գր. Նիկողոսեանի առաջարկն, կամ'լաւ ևս ըսենք՝ յօրդորն ու քարոզն մեզի ճամբայ մը չեն ցուցներ առաջադրեալ նպատակին հասնելու, և ըստ մեզ՝ որքան ժամանակ որ Էջմիածնայ մէջ իբրև տիրող օրէնք կան և կ'միան օտարոտի [illegible] մը, [illegible] մը, [illegible] դեմքով լուծս մը, վարձկան միաբաններ որ պատրաստ կը դըտնուին իրենց լաչերն հետ ծախել նոյն իսկ Էջմիածինն և ազգին ամեն նուիրական իրաւունքն, անհընար է մուծանել Գ. Գր. Նիկողոսեանի նկարագրած վերանորոգումնքը։

ԽԱԲԱՐԸ ՄԱԽՍՈՒՍ

Սօֆիա Եըմէնի քիլիսէսինին դաւանմասը հազգընտա պունտան ագտէմ չէքիլէն պիր թէլէկրաֆըն վէ անտէն սօնրա չէհրը մէգքիւրտէն եազըլան պիր մէքթուպ իֆատաթընըն քեամիլէն քիզպ ու արաճիֆ օլտուղընը միւպէյյին չէհրը մէգքիւրտէն պու քէրրէ սեպտեմպեր 2 թարիխիյլէ վէ Մինաս Ս. Ջայեան իմզասը իլէ պիր մէքթուպ վիւրուտ իթմիշ իսէ տէ, պունտան ագտէմ կազէթամըզըն 1829 նումերօլու նիւսխէսինտէ միւնտէրիճ պուլունան վէ չէհրը մէգքիւրտէն եազըլմըշ օլան պագը էվրագը րէսմիյէ՝ թէլէկրաֆ վէ մէքթուպը մէգքիւրը գաթիէն թէքզիպ իթմիշ, վէ պիզիմ տախի էվրագը մէգքիւրէնին պալասընա իլավէ իթտիյիմիզ միւթալաատա հավատիսը մէգքիւրէյի իխթիրայա ինթիսար իտէն թէլէկրաֆ սահիպինէ սէօյլէմէսի լազըմ կէլէն սէօզլէ սէօյլէմիշ օլտուղըմըզտան, քիզպը սարիհ օլտուղը պիր էյիճէ անլաշըլան պու մատտէյի եէնիտէն խուլասանընըզա իշին իշպու սօն մէքթուպըն տէրճինտէն սարփընազար իթմիշ օլտուղըմըզը սահիպը մէքթուպա մաալ իթթիզար պէյան իտէրիզ։

[illegible]

Վարնա թարիգի իլէ Նիւյօրգա վէ Ամերիգայա կիտէն պօսթալարըն իշպու էֆրէնճի թէշրինի էվվէլին 13ինճի վէ պունտանինի 14ինճի կիւնիւնտէն իթիպարէն սալը վէ ճումաէրթէսի կիւնլէրի հարէքէթ իտէճէկի վէ պու թարիգ իլէ կէօնտէրիլէճէք մէքտուպաթըն Գալաթա պօսթախանէսինտէ վագթը զահէրտէն (էօյլէնտէն) պիր պուչուգ սաաթ, վէ Նէնիճամի իլէ Պէյօղլու մէրքէզլէրինտէ սաժի նիհայէթ վագթը զահէրտէն պիր սաաթ պիր չէրէէք սօնրա վէ Պէշիքթաշ վէ Օրթաքէօյ վէ Ագսէրայ մէրքէզլէրինտէ վագթը զահէրտէ, վէ Պասը Ալի վէ Ըէրաքէրիւէ էօյլէնտէն պիր սաաթ սօնրայա տէկին գապուլ օլունաճագը, վէ պինաէն ալէյհ Սամաթիա ճիհէթինտէ պուլունան պօսթա գութուլարընտա միւթէրաքիմ մէքտուպլար վէ սաիրէ վագթը զահէրտէ, վէ Պէյօղլու ճիհէթինտէ պուլունանլարը վագթը զահէրտէն իքիրմի պէշ տագիգա սօնրա, վէ Գալաթադա պուլունանլարըն մէքտուպլարը տախի վագթը զահէրտէն պիր սաաթ սօնրա մէմուրը մախսուսլարը թարաֆընտան ալընըփ վէ պօսթա մէրքէզինէ թէսլիմ իտիլէճէքլէր, վէ Պօղազ իչի մէրքէզլէրինտէն կէօնտէրիլէճէք պօսթալար մէրքէզինէ իրիշէճէք վէ Պէյօղլու վէ Գասըմ փաշա մէրքէզլէրինտէ ալըքօնուլուր վէ Պէյօղլու մէքտուպլարը վագթը զահէրտէն պիր պուչուգ սաաթ սօնրա վէ Գալաթա մէրքէզինէ թէսլիմ իտիլէճէքլէրինէ տայր կէօնտէրիլէճէկ պիր տէֆա ալընըփ, վէ Պէյօղլու ճիհէթինտէ վագթը զահէրտէն 7 տէ պօսթալարընա իսալ օլունաճագը իլան օլունուր։

ՊԻԵՑԻՆԻՔ, ՊԻԵՑԻՆԻՔ, ՊԻԵՑԻՆԻՔ

Նիւ Եօրգ գումրանէսը 1845 սէնէսինտէ թէշքիլ օլունմըշտըր. պու թարիխտէն պէրու, մէզքիւր գումբանեա, կէչէն յունիվար աէլինըն պիրինէ գատար 171,283 քիշինին էօմրիւնիւ թէէմին իթմիշ, 2 միլեար 604 միլիօն 522 պին ֆրանգ թէէտիյէ էյլէմիշ տիր։

ԹԵՎՃԻՀԱԹ

Մապէյնի Հիւմայուն վէ Խազինէի Խասսաի Շահանէ տաքա վէքիլի Բաիֆ պէյ էֆէնտի հազրէթլէրինէ րիւթպէի ուլա սընըֆը էվվէլի,

Եանեա վիլայէթի մէքթուպճըլըղը՝ Տալիլիյէ մէքթուպի գալէմի միւմէյյիզլէրինտէն պուլունմուշ օլան Ապտուլ Գատէր էֆէնտիյէ,

Տէրսաատէթ պիտայէթ մահքէմէսի ճէզա տաիրէսի ազալըղը՝ տաիրէի մէզքիւրէ ազա միւլազիմլէրինտէն պուլունան Նէչէթ էֆէնտիյէ,

Նարտա (Արթա) չէհպէնտէրլիյի Եունանիսթան գօմիսէրի քեաթիպի սապըգ Քեազըմ պէյ էֆէնտիյէ,

Թիֆլիս պաշ չէհպէնտէրլիյի Բալէրմօ պաշ չէհպէնտէրի սապըգ Գատրի պէյէ,

Բալէրմօ պաշ չէհպէնտէրլիյի Շիրա պաշ չէհպէնտէրի սապըգ Ագսէլօս էֆէնտիյէ,

Շիրա պաշ չէհպէնտէրլիյի Գօրֆու պաշ չէհպէնտէրի սապըգ Մագտասպատէ Միքայէլ էֆէնտիյէ,

Նարօլի չէհպէնտէրլիյի Նարտա չէհպէնտէրի սապըգ Ասիմ պէյէ,

Տունիսիա չէհպէնտէրլիյի Գօրֆու չէհպէնտէրի սապըգ Իւմն էֆ.,

Գօրֆու չէհպէնտէրլիյի Սէլանիք չէհպէնտէրի էսպագ Ըլբիասէս էֆէնտիյէ թէվճիհ պույրուլմուշ տըր։

—

Սիվաս վիլայէթինտէ քեաին Համզա գազասը գայմագամլըղընա՝ Լատիք գայմագամը Ապտիւլ Հալիմ էֆէնտի,

Վիլայէթը մէզքիւրէտէ քեաին Մէճիտ-Էօզիւ գազասը գայմագամլըղընա՝ Համզա գայմագամը Աքիֆ էֆէնտի,

Վիլայէթը մէզքիւրէտէ քեաին Լատիգ գազասը գայմագամլըղընա՝ Մէճիտ-Էօզիւ գայմագամը Ճէմիլ էֆէնտի,

Թրապիզօն վիլայէթինտէ քեաին Ֆաթսա գազասը գայմագամլըղընա՝ Չաքրա գայմագամը սապըգ Շէվքէթ էֆէնտի,

Տիարպէքիր վիլայէթինտէ քեաին Շէրնագ գազասը գայմագամլըղընա՝ Մէքթէպը Միլքիյէտէն մախրէճ Ասիմ Հասան էֆէնտի,

Վիլայէթը մէզքիւրէ տախիլինտէ քեաին Սէվէրէք գազասը գայմագամլըղընա՝ Պասը Ճիլուգ գայմագամը էսպագ Արիֆ էֆէնտի թային պույրուլմուշ տըր։

—

Բաստօս ճէզիրէսի պէլէտիյէ րէիսի Մէհմէտ Ալի էֆէնտիյէ տէօրտիւնճիւ Մէճիտի,

Մարսիլիա մուսիգի թալիմխանէսի մուալլիմի Մ. Ժօզէֆ Ժէրարա տէօրտիւնճիւ Մէճիտի նիշանը իհսան պույրուլմուշ տըր։

ՄԻՒԹԷՖԷՐՐԻԳԱ

Ակնօրօզտա պուլունան իքի Բումպարտը քէնտիլէրինի հիմայէ իթմէլէրինի միւթէգտամին Բուսիա վէ Եունան հիւքիւմէթլէրինէ պիրէր մէքթուպ կէօնտէրմիշլէր իսէ տէ, մէքեամիպը մէզքիւրէնին պիրէր սուրէթի Ակնօրօզ րուհպան ճէմիյէթինին էլինէ կէչմիշ օլմագլա, ճէմիյէթը մէզքիւրէ՝ հիչ պիր քիլիսէյէ թէալլիւգի պուլունմայան էչխասը մէրգումէնին սէրսէրի կիւրուհընտան օլտուղլարը՝ պէյանըյլա պունլարըն ճէզալանտըրըլը թալէպ, վէ մէրգում բաբազլարը Ակնօրօզ գայմագամընա պիթթէսլիմ թէվգիֆ իթտիրմիշ տիր։

Անճագ գայմագամը մումաիլէյհ՝ հէր նէ էսպապա մէպնի իսէ, քէյֆիյէթի Սէլանիք վիլայէթինէ էլան արզ իթմէմիշ օլտուղընտան, մէզքիւր Ակնօրօզ ճէմիյէթը րուհանիյէսի՝ քէյֆիյէթի պա թէլէկրաֆ ճանիպը վիլայէթէ արզ էյլէմիշ տիր։

—

Թէլէկրաֆ ֆէննինտէ իքմալը թահսիլ իչին Բարիզէ կէօնտէրիլմիշ օլան 4 չակիրտ՝ վիէննայա մուվասալէթ իթմիշլէր տիր։ Մուամիլէյհիմ օրատա 4 կիւն իգամէթլէ էլէքթրիք սէրկիսինի կէօրտիւքտէն սօնրա, օրատան Բարիզէ ազիմէթ իտէճէքլէր տիր։

Մէզքիւր էլէքթրիք սէրկիսի ալաֆը հօկտեմպերին 31ինճի կիւնիւ գաբանաճագ տըր։

—

Բուսիալը բրէնս Նակարինինին մալիք օլտուղու վաբօրլարըն հաֆթատա պիր քէրրէ Օտէսա իլէ Բումանիա վէ Ջիչմօվա գատար Պուլկարիսթան լիմանլարընա աշէտտիւա իտէճէքլէրի, եանի Օտէսատան հարէքէթլէ Ջիչմօվ վէ Գալաս վէ Իպրաիլ վէ Ջէրնավօտա վէ Սիլիսթրէ վէ Ռուսճուգ (Պօղազ քէօյիւ) վէ Բուսճուգա ուղրայաճագլարը Բէթէրսպուրկ կազէթալարընտա մուհարրէր տիր։

Բուսիա տէվլէթի իչպու սէյրը սէֆաինի իրաէ վէ աճէլէ իթմէկ մագսատըյլա գումպանիայա սէնէվի 1,200,000 րուպլէ թախսիսաթ իթա իտէճէք տիր։

—

Ենիքէօյտէ Մատամ Պօվէնին թէվգիֆինէ սէպէպիյէթ վէրէն Մատամ Պէլէօրի վագաասը պուլուտէֆա հիւմնիւ սուրէթտէ թէսվիյէ խուլասա օլմագլա, մէրգումէ Մատամ Պէլէօրի՝ պու կիւն Մարսիլեա վաբօրըյլա Ֆրանսայա ազիմէթ իտէճէք տիր։

—

Իրան Շահը թարաֆընտան քեապիլէ կիթմէք իւզրէ Թէհէրանտան հարէքէթ իթտիկինի եազտըղըմըզ մէմուրը մախսուս աքիրէն ալտըղը տիլէր պիր էմրէ իմթիսալէն, Աֆղանիսթան բաիթախթընա տախիլ օլմայըպ, համիլ օլտուղը ալթիյէլէրի պիննէֆս Էմիրէ թէսլիմ իթմէք իրատէսի իպրազ իտէճէք տիր։

Իչպու գարարը ախիր՝ Գօպէնհագտա Բուսիա իմպէրաթօրը իլէ Մ. Կիրսըպթըն խարաջիյէ վեքալէթին տուրուլաճագ մուլագաթտա համ օլունույօր իմիշ։

—

Տէօրթ մահ մուգատտէմ Ամասիա սանճագը միւթէսարրըֆլըղընա թային պույրուլմուշ օլան Րէչատ պէյ էֆէնտինին՝ չէհրը մէզքիւրէ միւվասէլէթինտէն պէրու թէճարէթին մայիհ իւլ հայաթը օլան թարիգը միւվարէտէնին րէք ֆէնա պիր հալտէ պուլունտուղընը կէօրմէսիյլէ, էհալինին մահալլիյէնին պու խուզտէն ինթիյաճաթընը թէօհիլ զըմնընտա միւքէլլէֆիյէթ գախտէսինի քէմալը հազզանիյէթ իլէ մէվգի օնտ թաքրիպ տահիլինտէ 95 քիլօմէթրօ թուլինտէ չօսէ եօլ իլէ պէօյիւք վէ քիւչիւք 37 ատէտ քէօբրիւ ինչասընա մուվաֆֆագ օլտուղը կիպի, տախիլը չէհրտէ պէօյիւք պիր ճատտէ քիւշատ էյլէտիկի, վէ նիվամ իչին պիր թէվգիֆխանէ իլէ պիր մէքթէպ վէ հէր սէնէ ֆէյզանը իլէ էհալիի մէմլէքէթի տիւչարը խասար իտէն Եէշիլ Իրմաղըն թաթհիրի իլէ էյճապ իտէն մահալլէրինէ ֆէյզանը մանի մէն իչին սէտլէր ինչա, վէ ճամիի քէպիրի տախի թամիր իթթիրէրէք, թէճդիտէ էսմ ու իզալէ հազրէթը Բատիշահի հազրէթլէրի պիլա խաթիմա ումումըն խայր տուասընը ճէլպէ մուվաֆֆագ օլտուղը, վէ պու իպրաթթան մաատա սանճագ տախիլինտէ էմիրէթը ումումիյէյի թագրիր էյլէտիկի կիպի, մէսաիինը իպտաընէ օլուր իլէ վէ նիզամը տաիրէսինտէ թէմչիյէթի իչին ֆէվգէլատէ սայ ու իգտամ էյլէմէքտէ օլտուղու, վէ հէր քէսին պէօյլէ մուգտիմ վէ զաթլըր պիր միւթէսարրըֆըն նաստ վէ թայինինտէն տօլայը ումում իւզէրինէ ֆարզ օլան իգտիյաճը էյամ վէ իսլալ վէ թէվֆիգուր չէվքէթէ ճէնապը զըլլուլլահի տուասընը կիճէ վէ կիւնտիւզ իյալը պարկահը Բատիշահիյէ միւթէմատ էյլէտիքտէ պուլունտուղու Ամասիա մուխպիրիմիզ թարաֆընտան 26 թարիխիյլէ աւտէշ օլունուղըմըզ պիր մէքթուպտա մախսուսըն միւթալէաընտան միւսթէպան օլույօր։

—

Բուսիատա իմբէրաթօրիչանըն թահթը հըմայէսինտէ պուլունան Մարի Նամ գըզլար մէքթէպինտէ իճրաի թահսիլ իթմիշ օլունարագ, նիհայէթ նէչրիյաթընտան տօլայը պիր մուալլիմէ գատըն իլէ սէքիզ գըզ չակիրտ թէվգիֆ օլունմուշլար տըր։

—

Չինին Գանթօն չէհրինտէ Ամէրիգա գօնսօլօսընըն գաթլ իտիլտիկինէ տաիր Լօնտրատա պիր չայիա զուհուր իթմիշ տիր։

—

Բրէնս Պիզմարգ՝ Ալէմանիա իլէ Ավուսթրիա իթթիֆագընըն էհէմմիյէթինի ղայպ իթտիրմէմէք իչին Ալէմանիա իմբէրաթօրընըն Բուսիա Չարը իլէ միւլագաթ իթմէմէսինի իսրար իտիյօր իմիշ։

—

ԷՕՄԻՒՐ ՍԻԿՕՒՐԹԱՍԸ

ՍԻԿՕՒՐԹԱՅՈ ԽԵՋԸԼԱՆԼԱՐԸ ՄՈՒԽԱՍՈՒՍ ԹԷՄԻՆԱԹ ՍԷՐՄԱՅԷՍԻ

263,000,000

ՖՐԱՆԳ ՏԸՐ

ՆԻՒ-ԵՕՐՔ
ԳՈՒՄՓԱՆԻԱՍԸ

ԹԻՒՐՔԻԱ ԻՋԻՒՆ ՏԻՐԷՔԹՕՐ
Ղալաթաատա Հալաճեան խանընտա նումէրօ 16տա
Ա. Հ. ՍԳԼԵՑԻ

ԱՃԷՆԹԷԼԷՐ
Գրէտի Ժէնէրալ Օթօման պանգասընտա
Ֆէլէքէն Գ..րօ
Պաղչէ-Գափուսընտա նումէրօ 29տա
Մէհրան Ս..րէն

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԵՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 16 Հօկտ.

Ինկիլ. էսհամը Ինկ. Լիր.	101-9/16
Օսմ. էսհամը աչըլտը	09-3/4
» » գարանտը	09-5/8
Իսթիգրազ 65	12-1/4
» 69	10-5/8
» 71	70-1/2
» 72	17-1/2
» 73	09-1/2
Օսմանլը Պանգասը	18-1/4
Ռուսիա իսթիգրազը	86-1/4
Մըսըր տույ.մուէթա հըսէ	70-3/4
» իսթիկպալը	91-3/4
Ցաիրա Սանիէ (Մըսըր)	67-5/8
Ռօչիլտ իսթիգրազը (Մըսըր)	91-3/4
Մաճարիսթ. էսհամը 1877	101-5/8
Գամպիօ Բարիզ 3 այ վատէ	25-462

Բարիզ 16 Հօկտ.

Ֆրանս. էսհ. 3 % Փր.	78-10
» » % 5	108-07 1/2
Օսմ. էսհամը աչըլտը	09-80
» » գարանտը	09-80
Իսթիգրազ 65 Փր.	-
» 69	52-
» 73	47-
Բուժէլի չըմէնտըֆէրի	46-87 1/2
Օսմ. Պանգասը	710-
Գրէտի Լիօնէ	551-25
Գրէտի Ֆօնսիէ	1237-50
Լիօն ագսիօնը	1370-
Սուէյշ ագսիօնը	2307-50
Ռուսիա 5 % 1877	93-3/4
Իթալիա էսհամը	91-25
Մըսր Ֆօնտ. մուէթա հըսէ	358-75
Մաճարիսթան էսհամը	102-
Եունան 6 % 1879	417-50
Գամպիօ 3 այ վատէ	25-25

Վիէննա 16 Հօկտ.

Լօնտրա իւզէրինէ գամպիօ	120-25
Բուժէլի չըմէնտըֆէրի	22-70

ՂԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսհ. ում. տիւն ագչ. գար.	10-35
Պու սապահ աչըլտը	10-31
Մըսըր մութթահըտէ. գար.	78-05
Պու սապահ աչըլտը	78-05
Իսթիգր. 63 (մուէթօ)	64-
» 65	61-
» 69 (բինար	53-
» 72 (Պօն տի. Թրէ.)	18-50
» 73	47-75
Բուժէլի չըմէնտըֆէրի	47-
Ագչէ Փայէսի	8-
Ռէժօր Ղրշ.	00-
Հէյվալէսիզ »	25-

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի ժէնէրալ	7-35
Սթամպօլ պանգասը	8-
Սօսիէթէ ժէնէրալ	4-15
Թրամվայ	5-27 1/2

ԱԳՉԷԼԷՐԻՆ ՖԻՅԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղրշ.տան	Ղշ. Բր.
Պէյազ մէճիտիյէ Փարէսը	108-
Մէթալիք »	101-
Պէշլիք »	103-20
Ալթըլըգ »	103-20
Զագըր »	700-
Գայմէ	1200-
Ինկիլիզ լիրասը	110-
Ֆրանսըզ ալթունը	87-30
Ռօլ	89-30
Պրէմից ալթունը	51-
Ֆարպուն գայմէսի	09-38

ՇԱՅԱՆԸ ԲԱՂԻՊԷԹ ԹԷԼՍԻՍԱԹ

ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ. —Ֆօբուլ—ֆ. Գուլէ գարուսու Նօ. 677, հէր նէվ ֆօթօկրաֆ չէքիլիր, վէ Սթամպօլուն չայանը թամաշա մահալլէրինին րէսիմլէրի պուլունուր։

ԱՇԸ ԳԱԼԷՄԼԷՐԻ. —Պէյօղլունտա Այնալը Չարշըտա (Բասամ Օրհանթալ) Նօ. 15. ՏԸ. ՎԻՕԼԻ։

Հ. ԱՎԷԼԼԻՍ. —8 Բասամ Օրհանթալ. Պ. Ալէաթը ճէրրահիյէ մաղազասը։

Իւյլէ իլան ճէմվէյինէ տախիլ օլմագ իսթէյէնլէր, Ղալաթաատա Տէյիրմէն խանընտա Նօ. 16 ԷՍԹԸՐՆ ԱՃԱՆՍԻ իլանաթ իտարէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլի տիրլէր։

ԻԼԱՆԱԹ

ԷԼԷՔԹՐԻՔ ՋԱՆԼԱՐԸ

Խ. ԱՃԱՌԵԱՆ

2 լիրա իւճրէթ իլէ խանէ վէ եա մաղազալարա էլէքթրիք չանլարը վազ օլունըրըը կիպի, պէօյիւք իշլէր իչիւն տախի սաիր տիւքքեանճըլարա նիսպէթէն % 10 ազօնթօ իթմէյէ թէահհիւտ օլունուր։

Պաղչէ գափու Համիտիյէ Նօ.	33
Պ. Աստա խուքէլէ ճատտէսի »	1
Ղալաթա Վօյվօտա Հապըրճըլար »	93
Գատըքէօյ խուքէլէ ճատտէսի »	16
Պէյօղլու Համօբուլօ չարշըսը »	4

Խազինէի Խասսաի Շահանէտէն կէլէն իլան.

Այաւնա չիֆթլիկը Հիւմայուն մէրասընըն 55, վէ Ալէմպէրասա չիֆթլիկը Հիւմայունը մէրասընըն 70, վէ Ալի պէյ չիֆթլիկը Հիւմայունը մէրպութաթընտան Թախթա գալէա մէրասընըն 75 լիրա պէտէլ իլէ 99 սէնէսի գասըմընտան իթիպարէն պիր սէնէլիքլէրի, վէ եինէ Ալի պէյ չիֆթլիկի մէրպութանընտան եարըմ Պուրկազտա Թաշ Տէլիքլէր մէրասընըն մէզքիւր գասըմտան իթիպարէն 6 այլըղը 32 1/2 լիրա պէտէլը իճար իլէ Թալիպլէրի էօհտէլէրինտէ օլուպ, իչպու Թըշրինի էվվէլին 15ինճի ճումա էրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիլէրի վէրիլէճէկլինտէն, իսթիճարլարընա գաիլ իլէ Թալիպ օլանլարըն եէվմը մէզքիւրէ գատար Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

4 Թըշրինի էվվէլ 99 3—1

Պէյ..

Կիւմիւլճինէ վէ Տրամա սանճագլարը տախիլինտէ պուլունան գըշլագը Հիւմայունլար իճար իտիլէճէկլինտէն, Թալիպ օլանլարըն Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

4 Թըշրինի էվվէլ 99 3—1

Խազինէի Խասսաի Շահանէտէն կէլէն իլան.

Իւսալա վէ Նէվալիսինտէ պուլունան գըշլագը Հիւմայունլարըն պէտէլըմ իճարը մալիւմ իլէ իհալէսի գարարը գաթիսի Թըշրինի էվվէլին 10ընճը բազար էրթէսի կիւնիւնէ թաալիգ օլունտըղընտան, Թալիպլէրինին եէվմը մէզքիւրէ գատար Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

4 Թըշրինի էվվէլ 99 3—1

Երկէնի մատէնի հասըլաթը վէ Թօգատ Թասֆիյէսի օլարագ, Օրտուն վէ Մէատին խատարէսինճէ Տէրսաատէթէ կէթիրիլմէքտէ օլան խալիս քիւլչէ պագըրլարտան օլմագ իւզրէ, պու քէրրէ խատարէի մէզքիւրէճէ հէր նէվ նուխաս ավանի իմալինէ էլվէրիշլի գըլթալարտա քէչիլտէ իթտիրիլէն լէվհա պագըրլարըն պէհհէր աթիգ գըյէթի Թէզրար իլան վուգուպէ տէկին, լիրա 100 ղրշ. հիսապը իլէ 12 1/2 ղրուշա ֆինճանճըլար եօգուշունտա քեախին Թիւճարտան Ավրամ Խազ Գաբօվանօնըն մաղազասընտա ֆիւրուխթ օլունմագտա օլտըղը, վէ պու պագըրլարըն մալիւմ օլան սաֆվէթինէ պինաէն, Եվրոպատան կէլէն լէվհա պագըրլարտան ֆարգ օլունմագ իւզրէ հէր լէվհասընտա Երկէնի պագըրը Թօգատ Թասֆիյէսի տամկասը պուլունտըղը իլան օլունըր։

28 Էյլուլ 99 2—1

Մաաատին Թիճարէթ Նէզարէթ իտարէսինտէն կէլէն իլան.

Տիմիթրի Ալվանիտի վալիտէսի վէ Թարսիճա խաթունըն եուտան տէվլէթի Թէպաասընտան Բալիօ Գօրօնաքիսէ օլան տույունը մահքիւմէսինին թէսվիյէսի իչիւն մէտեունլարտան Թարսիճա գարըն էօհտէսինտէ իքէն մէրհունէն սուրէթը գաթիյէտէ տաին էօհտէսինէ մէֆրուղ պուլունան Պէօյիւք Ատասա Եէնի Պաղչէ ճատտէսինտէ Ջագըր մահալլէսինտէ 11, 13 վէ 15 նումէրօլար իլէ մուրագգամ 3 պապ խանէ պունտան մուգատտէմ մէզքիւր միւզայէտէյէ գօնուլարագ, Օսմանլը լիրասը 100 ղրշ. հիսապը իլէ սալիֆ իւզ վէքը էմլաքտէն 11 Ն. խանէ էիրմի պին, 13 Ն. խանէ օթուզ պին վէ 15 Ն. խանէ էիրմի պէշ պին ղրշ. պէտէլլէր իլէ Թալիպլէրի էօհտէլէրինտէ գալմըշ վէ Թարիխը իլանտէն իթիպարէն 31 կիւն խամի կէլէճէք Թըշրինի էվվէլին 7ինճի բազար կիւնիւ սօն միւզայէտէ իճրա օլունաճաղը ճիհէթլէ, սաաթ օնա գատար պէտէլաթը մէզքիւրէ իւզէրինէ եւիզտէ պէշ գամմ գապուլ օլունարագ, զիքըր օլունան էմլաք վէ սաաթտան սօնրա արթըգ հէր նէ գամմ վուգու պուլուրսա գապուլ օլունմայըպ, գարարը գաթիսի վէրիլէճէք Թալիպի էօհտէսինէ կէչիրիլմէսի մուգարրէր պուլունմուշ օլտուղունտան, զիքըր օլունան էմլաքա եւզտէ պէշ գամմը իլէ Թալիպ օլանլարըն վէ տահա զիյատէ մալիւմաթ ալմագ իսթէյէնլէրին միւտտէթը մէզքիւրէ զարֆընտա մահքէմէի Թիճարէթ իճրա տաիրէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի վէ եէվմը մէզքիւրտէ տախի մէզքիւր տաիրէտէ իսպաթը վիւճուտ էյլէմէլէրի լիւզումը իլան օլունուր։

Ֆի 8 Էյլուլ սէնէ 99

ՍԷՊԶԷՎԱԹ ՖԻՅԱԹԸ

Շէհր Էմանէթինտէն կէլէն իլան

Շէհրը հալը Բումինին 30ճը ճումա կիւնիւ իւմին էօնիւնտէ սաթըլան սէպզէվէնին ֆիյաթը՝ սիմ մէճիտիյէ 20 ղրուշ հիսապը իլէ պէր վէճհը աթի պէյան օլունուր.

Ճինսը էշյա	աատէտ	ղրուշ	բարա
Եէրլի պամիա	1000		200
Թուզլա պամիասը			
Ասմա գապագը	1		50
Սագըզ գապագը			
Ջալը ֆասուլեասը բր.			
Այիշէ գատըն ֆասուլեասը		1	40
Եէր ֆասուլեասը		1	30
Գըրմըզը տօմաթէս բր.		1	13
Եէշիլ տօմաթէս		1	15
Պարպ. ֆասուլեասը		1	45
Օրթա էնկինար			
Պագլա			
Պօսթան բաթլըճանը	100		720
Պաշ բաթլըճան	100		400
Օրթա »	100		280
Թօպաճ »	100		160
Պէզէլեա			
Բանճար			
Թազէ սօղան			
Սէմիզօթ		1	20
Մէլհիյէ			
Գավաթա	100		100
Գըրմըզը պիպէր	100		
Պաշ սալաթալըգ	100		
Օրթա »	100		
Պաշ մըսըր	100		
Օրթա »	100		
Եէշիլ աճը պիպէր		1	25
» Թօբարլագ »		1	20
Լահանա		1	15
Բրասա տէմէթ	1		
Ըսպանագ »	1		04
Էպէմկէօմէճի			
Շալգամ			
Գարնա պահար			
Բաթաթէս			
Հավուճ			
Քէրէվիզ			
Պալ գապագը			
Եէր էլմասը			
Գըրմըզը պիպէր			

Սէպզէնին Թօբտան սաթըլան ֆիյաթը պալատէ մուհարրէր օլուպ պունուն չիւրիւքիւճիւ օլմասը իւզրէ նագլիյէ վէ մէսարիֆը սաիրէյէ գարշըլըգ օլմագ իւզրէ սէպզէճի տիւքքեանլարընտա պու ֆիյաթա նիսպէթլէ եւզտէ 15 նիսպէթինտէ Թիճարէթ զամմը իլէ սաթըլմասը գարարլաշտըրըլմըշ օլտըղընտան, անտէն զիյատէ սաթըլմամասը էօ միւսթէրիլէր հազգըլարընտա բէհ մուամէլէի մուգտազիյէ իճրա գըլընաճաղը մաամաֆիհ տէվամ օլունմագ իչիւն մէզքիւր ֆիյաթլարըն պէյան օլունմասը բէհլիկ օլունուր.

30 Էյլուլ 99

ԻԼԱՆ

Ղալաթա ճիվարընտա Եէնի Ճամի սօգագընտա 36 նումէրօլու մաղազանըն միւտիրի պուլունան Մ. Եէրասիմօս Վրիոնի, մահալլը նիրմի էնտիսինտէն պաշլայարագ, մէզքիւր մաղազատա մէվճուտ օլուպ աթիտէ էնվար պէյան օլունան էմթաա վէ էշեալը սէրմայէսի պահասընտան տահա տուն վէ էհվէն պիր ֆիյաթլէ սաթմաղա գարար վէրտիկինտէն, ֆէտաքեարլըղընը չիմտիյէ տէկին հիւսնիւ թէվէճճիւհլէրինէ մազհար օլան էհալիի միւհթէրէմէյէ իլան իլէ քեսպը մէֆխարէթ իտէր։ Մէզքիւր մաղազատա պայլըճա պուլունան էչեա զիւքիւր վէ իհնաս իչիւն եուն վէ բամպուգ ֆանիլալար, պէյազ վէ ընկլի կէօմլէքլէր, քէզալիք զիւքիւր վէ իհնաս իչիւն եուն վէ բամպուգ չօրապլար, բամպուգ վէ քէթէն մէնտիլլէր, վէ բամպուգ բէչքիրլէր, հավլուլար, եունտան էլէկլէր, քէթէնտէն վէ բամպուգտան եաթագ էօրթիւլէրի, վէ քէթէն համամ թագըմլարը, վէ գատընլարա մախսուս մատամքօլլար, վէ էնվաի պէզլէր, վէ քէթէնտէն մամուլ էնվաի բէրտէլիք թիւլլէր, վէ գատիֆէ վէ քէթէն վէ իբէքլի գումաշլար, վէ տէօշէմէլիք հէր նէվ գումաշլար, գատընլարա մախսուս էնվաի Թուվալէթ թագըմլարը վէ հէր նէվ չուխալար։

Շու էսվէն ֆիյաթը սաթըլաճաղը իլան օլունան էշեաի մէզքիւրէտէն իսթիֆատէ զըմնընտա, էհալիի միւհթէրէմէնին մաղազաի մէզքիւրէյէ թէշրիֆ պույուրաճագլարընը գավիէն մէմուլ իտէրիմ։ 8—4

ԽԱՍԹԱԼԸԳ ՊԻՐՏԷՆ ՊԻՐԷ
ՆԱՍԸ՞Լ ԻՒՋԷՐԻՄԻՋԷ ԿԷԼԻՅՕՐ

Նասըլ քի պիր խըրըզ պիզի կիճէ սօյար, էօյլէ տէ պու խաստալըգ կիզլի սուրէթտէ իւսթիւմիւզէ հիւճիւմ իտէր։ Պու խաստալըղա միւպթէլա օլանլար կէօյիւստէ վէ գապուրգալարտա վէ պազէն սըրթտա պիլէ աղըր տուեարլար։ Իւսթլէրինէ սաանճ կէլիր վէ ույումագ իսթէրլէր. աղըզ խուսուսի իլէ սապահլարը ֆէնա տըր։ Տիլլէր եարըշգան պիր մատտէ իլէ քիրլէնիր, իշթահ գաչըրլար, խաստա սինէսինտէ պէօյիւք պիր աղըրլըգ վէ պաշըն պիր գաչըգ վէ տօյմազ պիր աճըլըգ տուեար, կէօզլէր սօլար, բարմագլարըն ուճլարը սօուր վէ նէմլէնիր։ Պիր ազ վագըթ սօնրա պիր էօքսիւրիւք պաշլար, վէ պու էօքսիւրիւք էվվէլա գուրու օլուր, վէ պիր գաչ այ սօնրա եէշիլիմսի պիր պալղամլը կէլիր։ Խաստա տայմա պիր եօրկունլուգ տուեար, վէ պէյհուտէ ույումագ իսթէր. պու ույգու քէնտիսինէ հիչ պիր գուվվէթ վէրմէզ։ Պաշէհու իսթիֆինէ պիր թիթրէմլիք կէլիր վէ հէր չէյ ֆէնա կէօրիւր։ Պիրտէն պիրէ սըթմա գալգըղընտա, պաշը տէօնէր, ինզըպատըզը օլուր. տէրիսի կեահ գուրու վէ կեահ սըճագ տըր. գանը գաթըլաշըր ճէվէլանը ազալըր. կէօզլէրինին աքը սարը պիր րէնկ ալըր, խըրըլը աղ տըր վէ զօր օլուր. պունտան մաատա թօրթուլու տըր։ Խաստա՝ եէմէյի էքսէրիա տըշարը վէրմէյէ մէճպուր տըր. պու խըթթիֆրալարտան տօլայը աղըզտա պազէն աճը վէ պազէն թաթլըճա պիր տատ գալըր, վէ գուսատուգտան սօնրա էքսէրիա էվրէք չըրքընթըլը կէլիր. խաստանըն կէօզլէրի գաշըմալըր, վէ կէօզլէրինին էօնիւնտէ տայմա լէքէլէր պուլունուր. պէօյիւք պիր էօրքիւնլուգ վէ գայըտսըզլըգ տույար։ Պիւթիւն պու արազլար սըրա իլէ մէյտանա չըգար։ Տէրիլէր քի, էհալիին իւչ րուպընըն պիր րուպը չու եա պու Թարզտա մէզքիւր խաստալըգտա միւպթէլա տըր։ Պազը հէքիմլէր պու խաստալըղըն Թապիաթը իւզէրինէ էքսէրիա եանըլմըշլար տըր։ Պազըլարը պիր ճիյէր խաստալըղը, պազըլարը հազմըսըզլըգ վէ նիհայէթ քիմի տէ պօպրէկ խաստալըղը մագամընտա թէլագգի իթմիշլէր տըր, լաքին պու էնվաի միւխթէլիֆ թէշխիսլէրինտէն հիչ պիրի մուվաֆֆագըյէթէ նայիլ օլամամըշ տըր։ Մամաֆիհ «Մատըմ Սէյկէլին Շիֆա քէսէր Շուրուպը» հէր խուսուստա թէմամիյէ խասթալըղը էյի իտէր։

Հազ Նըրըլըգ բէք վախիմ պիր խաստալըգ օլուպ, բէք չօգ ինսանլարըն թէլէֆ իտէր, վէ էկէր սէրիան պագըլմազ Թէտավի օլունմազ իսէ, նէթիճէսի չօգ ֆէնա օլուր։ Սէյկէլին չուրուպը էն միւշքիլ ահվալտէ մուվաֆագ մուասիր տիր։

Սահիպի Ա. Ճ. ՀՈՒԱՅԹ
2 Ֆարինկտըն Րօտ Լօնտրա Է. Գ.

Պէյօղլու Գուլըթա վէ Սթամպօլուն պիւթիւն էճզախանէլէրինտէ պուլունուր։

Թօբտան վէ բէրաքէնտէ միւպայեաթ իչիւն Ղալաթաատա Վօյվօտա գատտէսինտէ Նիւ-Եօրք Գումբանիասընըն 95-97 նումէրօլու Ինկիլիզ մաղազասընտա մէմուր մախսուս Էտմոնտ Գոբրանիանըն միւրաճաաթ իթմէլի տիր։

ՂԱՆԹԻՒՔ ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐԻՆ
ԹԸՐԹԻՊ ԻԹՏԻԿԼԷՐԻ

ԷԼԻՔՍԻՐ ՖԷՐՐՕ-ՄԱՆԿԱՆԻԳՕ ՔԻՆՔԻՆԱ

Գընագընըն բէք սըգ վէ մազպուլ պիր մուսլիհէ օլտըղը աթըպպայի հազըգա Թարաֆընտան Թաստիգ օլունմըշ օլմագլա, տէմիր իլէ գընագընտան մախլութ պուլունտուղ Թէրքիպ իւմլէն մանկանէզ Թէրքիպի ուսուլ փիւնհաքիլէրին մազհարը Թագտիրի ու Թասվիպի օլմուշ տըր։

Սաթըլա՝ բէֆիզլէրինին պիզիմ ԷԼԻՔՍԻՐ հազըրընտա պէյան իթտիքլէրի էֆքեարը միւթալաա իտէճէքլէրի կիպի, «Էլիքսիր Ֆէրրօ-Մանկանիզին՝ Տէնէքէփ (եինէ իլէ հայմ) Գըրըսը Լէրնօրէ (գանսըզլըգ) Լէուքօրէ, Ֆէնէր Թէքէրէ խասթալըգլարընա նիհայէթ տէրէճէ խարիգ օլարագ վէ պու խասթալըգ չէֆա վէրտիքտէն մատտա գուվվէթ տախի վէրտիքլէրի պէք մահիր գավիլէն ալըմ թէյիտ տիր։

Տէբօզիթօսը Ինկիլիզ խաստախանէսի տիր։

ՍԱՀԻՊԻ ԻՄԹԻՅԱԶ
ԱՆՏՕՆ ՍԱԳԱԵԱՆ

ՏՕՔԹՕՐ ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ

Բարիզ աթըպպասընտան Տօքթօր Ջարդարեան էֆէնտի՝ չիմտիյէ գատար իգամէթ էյլէմիշ օլտըղը Պէյօղլունտա Շիշլի սօգագընտա վագը խանէսինտէն, պու քէրրէ խանէի մէզքիւր գարշուսընտա Մինաք սօգագընտա քեաին 25 նումէրօլը խանէյէ նագլը մէքեան էյլէմիշ օլտըղընտան, իշպու էհլի խանէսինտէ հէր բազար էրթէսի վէ բէնշէնպի կիւնլէրի սաաթ 3 տէն 8է գատար խաստէկեանը գապուլ վէ թէտավի էյլէյէճէյի իլան օլունուր։

Պանտան մաատա Տօքթօրը մումաիլէյհ հէր սապահ սաաթ 3է գատար քէնտի խանէսինտէ պուլունուր։ 10—7

Էյի Թիւթիւն իչմէյէ մէրագըլ օլանլար՝ աթիտէքի մարգա իլէ օլան սիկարա քեազըտլարընտան իսթիմալ իթմէլի տիրլէր.

ԼԸ ՏԷՐՆԻԷՐ ԳԱՐԹՈՒՇ
ՏԸ
ՊՐԱՒՆՇԹԷՅՆ ՖՐԷՐ
ՖԱԲՐԻԳԱՍԻՕՆ ՖՐԱՆՍԷԶ
ՆՕՊԼԷՍ ՕՊԼԻԺ

Պու մարգատան անլաշըլտըղընա կէօրէ, պու կիւնէ գատար պէօյլէ նէֆիս սիկարա քեազըտը իմալ օլունմամըշ տըր։ Պու քեազըտ հէմ գօգուլու վէ հէմ տէ սաղլամ տըր։ Ղալաթաատա Գարաքէօյտէ Մ. Ս. Լէօնտարիտի մաղազասընտա ֆիւրուխթ օլունուր։

ԹԷՆՋԻԼԸ ԻՒՃՐԷԹ
ԼԸՆՏՐԸ ԷՆՏ ԼԸՆԳԱՇԻՐ
ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ
ՍԻԿՕՒՐԹԱ ԳՈՒՄՓԱՆԵԱՍԸ

ՍԷՐՄԱՅԷ ԻՆԿԻԼԻԶ ԼԻՐԱՍԸ **1,852,000**

ԻՀԹԻՅԱԹ ԱԳՉԷՍԻ ԻՆԿԻԼԻԶ ԼԻՐԱՍԸ **232,918**

Իշպու գումբանիա՝ Ղալաթաատա Հալաճեան խանընտա 16 վէ 17 նումէրօլը օտալարտա միւթէմէքքին վէքիլի պուլունան Մ. Ռ. Ֆ. Բուլթ վասըթասը իլէ հէր նէվ էշեա, էմթաա, վէ խանէ սիկուրթա իտէր։

ՆԻՈՒՊԻՐԸՆ ԼԻԳՈՒԻՏ ՈՒՕԹԸՐԲՐՈՒՖ ՊԼԷԳԻՆԿ

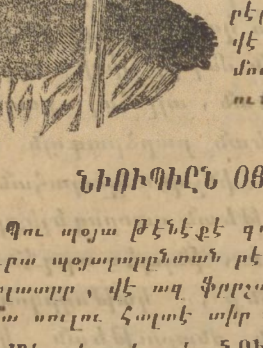

(Սույու վէ իչէ կէչմէզ գունտուրա պօյասը)
Իշպու պօյա՝ Ֆըրչա գուլլանմագսըզըն պիր սինէլէր վաքէթլարըլա գունտուրայա սիւրիւլէրէք գունտուրայը բէք կիւզէլ բարլատըր, վէ հավա հէր նէ տէ օլսա պու բարլագլըգ պիր հաֆթա սիւրէր։ Պու պօյա՝ չիզմէ, բօթին, հէր չէյ գալըշլարը վէ տէրիէր հէր նէվի մէչին վէ վիւճէլատան մամուլ էշեա իչիւն էն թէմիզի, էն ուճուզը վէ էն ուճուզու տըր։

ՆԻՈՒՊԻՐԸՆ ՕՅԼ ԲԱՍԹ ՊԼԷՔԻՆԿ (եաղլը պօյա)

Պու պօյա թէնէքէ գութու իլէ սաթըլմագտա օլուպ, սարը գունտուրա պօյալարընտան բէք իւսթիւն տիր, գունտուրայը տահա զիյատէ բարլատըր, վէ ազ ֆըրչա սիւրիւլիւր. մէզքիւր պօյա գութուտա տահա չօգ զաման հալտէ տիր։

Մէզքիւր խալիս ՆՈՒՊԻՍ. ՊՕՅԱօընըն ԹԻՒՐՔԻԱ ՌՈՒՄԱՆԻԱ վէ ՊՈՒԼԿԱՐԻՍԹԱՆ իչիւն Թօբտան ֆիւրուխթընա աճէնթէ վէքիլ

ԷՏՄԸՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Ղալաթաատա Եիւքսէք Գալտըրըմտա Թէրզի սօգագընտա Վօյվօտա մէրքէզի իթթիսալինտէ 95 վէ 97 նումէրօլը Ինկիլիզ Մաղազասը։

ԱՎԿՍՊՈՒՐԿՏԱ ՄԻՇՀՈՒՐ ՏՕՔԹՕՐ ՔԻՒՋՕՎ

ՀԱՅԱԹԲԱԽՇ ՏԷՎԱ (Լա--- տը Վիէ) գօնէրայա վէ իւհալա,
ՀԱՅԱԹԲԱԽՇ ՏԷՎԱ պասուրա, մէրագա, վէ միյտէ Թայիլյաթըն խարիճինտէ օլարագ բէյտա օլան պիր նէվ սու խասթալըղը,
ՀԱՅԱԹԲԱԽՇ ՏԷՎԱ պայըլմայա, գապըզըղա, միյտէ ֆէնալըգլարընա,
ՀԱՅԱԹԲԱԽՇ ՏԷՎԱ ըրգընէֆէսլիյէ, պաշ աղըրըսընա, պօղազ եանմասընա, կէյիրմէյէ,
ՀԱՅԱԹԲԱԽՇ ՏԷՎԱ հազմըսըզլըղա վէ միյտէ ֆէսատընա,
ՀԱՅԱԹԲԱԽՇ ՏԷՎԱ պիլճիւմլէ միյտէ խասթալըգլարընա վէ անտէն իլէրի կէլէն պօզուգլուգլարա։

Սաթըլըր Ղալաթաատա Եիւքսէք-Գալտըրըմտա 68 նումէրօլը Վէլից Նամ Ալէմանիա Էճզախանէսինտէ, վէ
Իզմիրտէ Ա. Մուր վէ շիւրէքեասընըն Լօնտօն Էճզախանէսինտէ։